

نا [Nâ]: مخفف نای است و به معنی نای و نی هم آمده است.

ناتالی، فروشگاه [Frušgāh Nātālī]: فروشگاه و مرکز پخش و فروش صفحه های موسیقی ایرانی واقع در خیابان پهلوی، جنب سینما امپایر در دهه ۱۳۴۰ خورشیدی.

ناتل خانلری، پرویز [Parviz Nātel Xānlari]: دکتر پرویز ناتل خانلری، در سال ۱۲۹۲ خورشیدی بدنیا آمد. او شاعری لطیف طبع، نویسنده ای چیره دست و نقادی نکته سنج بود که کار خود را با مجله سخن شروع کرد. دکتر خانلری، تحصیلات متوسطه خود را در دارالفنون و تحصیلات عالیه را در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به پایان رسانید و از سال ۱۳۲۲ خورشیدی با درجه دکترای ادبیات فارسی به تدریس مشغول شد. اشعار دکتر خانلری به شیوه خاصی سروده شده که در شعر، ارزش بسیاری دارد. اشعار ایشان به زبانهای: انگلیسی، روسی، آلمانی، فرانسوی، مجارستانی و بعضی از زبانهای دیگر ترجمه شده است.

ناخن بازی [Nāxon-bāzi] مضراب زدن، ساز نواختن

نادر [Nāder]: خواننده ساکن لس آنجلس که از او آلبوم: خط و نشون در دسترس میباشد.

نادرپور، نادر [Nāder Nāder-pur]: (۱۳۷۸ - ۱۳۰۸ خورشیدی) زنده یاد نادر نادرپور شاعر مشهور معاصر در سال ۱۳۰۸ خورشیدی بدنیا آمد.

دوران فعالیت نادر نادرپور شاعر گرانقدر را میتوان به دو دوره متمایز تقسیم کرد. یکی دوران اقامت در ایران و دیگری دوران اقامت در خارج. در دوران اول، نادرپور یک شاعر به معنی واقعی کلمه است که منحصرأ پیرو ادراک و احساس شاعرانه خود بود. کتاب صبح دروغین بیانگر تفکرات آن زمان است. از اشعار دوران اول شاعر میتوان به: ملال (۱۳۳۳)، فریاد (۱۳۳۶)، آئینه دق (۱۳۳۷) اشاره داشت. در دوران دوم، نادرپور هر روز بیشتر و بیشتر نقش روشنفکری مبارز بخود گرفت. او به راستی از رویداد انقلاب!! ۵۷ خشمگین بود.

رنج غربت همواره نادرپور را عذاب میداد، او آواره ای بی وطن بود. نادرپور شاعری با سرشت حساس بود و رژیم اسلامی را حمله دوم اعراب به ایران پس از ۱۴۰۰ سال تلقی می کرد. کهن دیاران از سروده های نادرپور با صدای داریوش ضبط و در دسترس عموم میباشد.

نادر نادرپور شاعر بلند آوازه ایران در اسفند ماه ۱۳۷۸ خورشیدی چشم از جهان فرو بست و جنازه او را بعنوان امانت تا آزادی وطن از جور رژیم مذهبی ایران در گورستان وست وود مورچورآری به خاک سپردند.

نادری، کافه [Kāfe Nāderi]: با باغ مصفا و دل باز که محل زیبایی در تابستان گرم تهران بود. کافه نادری ارکستر مخصوص خود را داشت و پیش از انقلاب خواننده‌ای خوش صدا بنام دوشیزه نینوش در آنجا برنامه اجرا می کرد.

نار [Nār]: سازی است از خانواده آلات موسیقی بادی از رده نای. این ساز در بلوچستان رایج است.

نار شیرین [Nāre Širin]: از نواهای عهد ساسانی است.

نارملا [Nārmalā]: خواننده فعال پیش از انقلاب که همکاری نزدیکی با عارف داشت. نام این دو خواننده اکثراً در کنار هم می آمد.

ناروند، دکتر [Doktor Nārvand]: آهنگساز ساکن کالیفرنیا که همکاری نزدیکی با امید خواننده پُرآوازه دارد.

ناروند، رضا [Rezā Nārvand]: موسیقیدان و رهبر ارکستر دانشجویان دانشگاه در سالهای پیش و بعد از ۱۳۴۰ خورشیدی.

نازلی [Nāzli]: خواننده ساکن لس آنجلس که از او آلبوم «در یک روز بارانی» با ترانه هائی چون: بغض، این همه شعر نگفته، بزرگوار، اسب چوبی، انگار منم و آخرین آواز در دسترس میباشد.

ناز نوروز [Nāze Noruz]: لحن دوم از سی لحن باربد.

ناصر پور، نصراله [Nasrollāh Nāseh-pur]: موسیقیدان و ردیف دان قدیمی و همدوره با استاد اسماعیل مهرتاش، استاد محمود کریمی و کریم صالح عظیمی.

ناصحی، حسین [Hoseyn Nāsehi]: از اعضای صدا خانه ملی در هنرهای زیبا به سال ۱۳۳۰ خورشیدی که به حفظ و نگاهداری آثار موسیقی ایرانی و جمع آوری موسیقی محلی می پرداختند.

ناصر [Nāser]: نوازنده چیره دست تار و از شاگردان میرزاعبداله و همدوره با اسماعیل قهرمانی، مرتضی صبا و سید حسین خلیفه.

ناصر [Nāser]: ناصر، خواننده ترانه معروف فاطمی چون که از او آلبوم: فقط عشقه که میمونه با ۸ ترانه در آن، در دسترس میباشد. ناصر ساکن لس آنجلس است.

ناصر [Nāser]: خواننده خوش صدا پیش از انقلاب و همدوره با زنده یاد مازیار که ترانه ماندگار «تو دروغ هاتم قشنگه» از اجراهای اوست.

ناصرالذاکرین [Nāser-ol-zākerin]: از روضه خوانهای مشهور عهد قاجار است.

ناصر بجه یی [Nāser Bajeyi]: ناصرالدین بجه یی از شاعران سده هفتم و اوایل سده هشتم هجری است. اصل او از دهی است بنام بجه که بین شیراز و اصفهان بود. او از معاصران سعدی است. کتاب اشعار این شاعر در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران وجود دارد.

ناصر بخاری [Nāser Boxāri]: ناصر بخاری یا درویش ناصر از شاعران بزرگ پارسی گوی در سده هشتم هجری است. سال وفات او ۷۷۳ هجری است. ناصر بخاری در قصیده و غزل استاد بود. دیوانش حدود چهار هزار بیت دارد.

ناصر خسرو قبادیانی [Nāserxosro Qobādyāni]: حکیم ابو معین ناصر قبادیانی بلخی ملقب به صحبت از شاعران و نویسندگان بسیار توانای ایران است که در سال ۳۹۴ هجری در قبادیان از نواحی بلخ دنیا آمد و در سال ۴۸۱ در یمکان بدخشان، چشم از جهان فرو بست. او از ۲۷ سالگی به دربار شاهان رفته و بعدها از سران باطنیان شد که فرقه ای مذهبی بودند و در آن زمان علمای اهل سنت و سلاطین شیعه فتوای قتل او را صادر کردند.

آثار ناصر خسرو عبارتند از: سفرنامه، خوان اخوان، گشایش و رهایش، جامع الحکمتین، زادالمسافرین، و از آثار منظوم او؛ نخست دیوان اوست که چند بار به چاپ رسیده است و دو منظومه مثنوی یکی؛

آ,ā A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkesh) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

Z,z زاله (Zale) C,c U,u جوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الضای) نوین برای درست خواندن

روشنائی نامه دیگری سعادت نامه است.

ناصر زارع، ابراهیم [Ebrāhim Nāser Zārew]: نوازنده چیره دست تنبور و دف، در سال ۱۳۵۸ خورشیدی در هشتگرد بدنیا آمد. معلم او استاد شهاب الهی است.

ناصر زارع، اسحاق [Eshāq Nāser Zārew]: نوازنده دف و تنبور و برادر هنرمند تنبور نواز ابراهیم ناصر زارع، در سال ۱۳۶۰ خورشیدی در شهرستان هشتگرد بدنیا آمد. او تنبور و دف را نزد استاد شهاب الهی آموخت.

ناصر زارع، بهرام [Bahrām Nāser Zārew]: نوازنده چیره دست کمانچه، تنبور و دف، در سال ۱۳۴۵ خورشیدی در شهرستان هشتگرد بدنیا آمد. معلم موسیقی او استاد شهاب الهی است.

ناصر زارع، جلیل [Jalil Nāser Zārew]: نوازنده چیره دست تنبور که در سال ۱۳۳۶ خورشیدی در شهرستان هشتگرد بدنیا آمد و تنبور را نزد استاد شهاب الهی آموخت.

ناصر زارع، شاهرخ [Šāhrox Nāser Zārew]: نوازنده چیره دست تنبور که در سال ۱۳۳۳ خورشیدی در شهرستان هشتگرد بدنیا آمد و مدت ۲۵ سال است که تنبور می نوازد. معلم او؛ استاد سید حسن حسینی بود.

ناصر زارع، شهرام [Šahrām Nāser Zārew]: نوازنده چیره دست و سازنده تنبور در سال ۱۳۴۳ خورشیدی در هشتگرد بدنیا آمد. استاد او شهاب الهی است. ناصر زارع، ۲۰ سال است که تنبور می نوازد.

ناصر سیواسی [Nāser Sivāsi]: از شاعران سده هفتم هجری است و «فتوت نامه» یی به بحر رمل ساخته است.

ناصر علی سرهندی [Nāser-ali Sarhendi]: ناصر علی سرهندی ملقب به صائبای نانی از شاعران معروف پارسی گوی هند در سده یازده و آغاز سده دوازدهم هجری است. او در سال ۱۰۴۸ به دنیا آمد و در سال ۱۱۰۸ چشم از جهان فرو بست. کلیات اشعار او که بالغ بر ۳۵۰۰ بیت دارد، موجود

وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i (Vojdan) وحدان O,o V,v (Cub) چوب U,u C,c (Zāle) زاله Z,z
 X,x Y,y خیام (Xayyam) Q,q غرق (Qarq) J,j W,w جمع (Jamw) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) A,a A,a آدم (Adam) Z,z

میباشد.

ناصر، محمد حسین [Mohammad Hoseyn Naser]: محمد حسین ناصر ترک، متخلص به ناصر در سال ۱۲۷۴ خورشیدی در شهر یزد بدنیا آمد. از کودکی به نظم شعر پرداخت. در بیست سالگی چشمانش را از دست داد. او از شاعرهای توانای یزد است و دیوانش بالغ بر ۵ هزار بیت مشتمل بر قصیده، غزل، مسمط، رباعی و مثنوی است. او در سال ۱۳۲۸ خورشیدی امتیاز روزنامه‌ای را بنام ناصر گرفت و سالها به طبع و نشر آن پرداخت. محمد حسین ناصر در سال ۱۳۵۶ خورشیدی درگذشت.

ناصر همایون [Naser Homayun]: موسیقیدان دوره مظفرالدین شاه که همکاری نزدیکی با مسیو لومر فرانسوی داشت.

ناصری [Naseri]: نام گوشه‌ای در دستگاه همایون است.

ناصری، فریدون [Fereydun Naseri]: فریدون ناصری در سال ۱۳۰۹ خورشیدی در تهران بدنیا آمد.

پدرش سرهنگ علی ناصری دوستی نزدیکی با استاد ابوالحسن صبا، حبیب سماعی، وزیری تبار، نورعلی خان برومند، مهدی خالیدی، حسین تهرانی، حسین قوامی و مجید و حمید وفادار داشت و با این هنرمندان رفت و آمد خانوادگی داشت و این امر باعث گرایش فریدون به سوی موسیقی شد.

فریدون ناصر در سال پنجم دبستان به هنرستان عالی موسیقی واقع در کوچه خندان رفت، آن زمان نوبت دوم ریاست استاد علی نقی وزیری بود و ناظم هنرستان زنده یاد علی محمد خادم میثاق بودند. پس از چندی هنرستان به خیابان ارفع نقل مکان کرد، و ریاست آن به عهده زنده یاد روح‌اله خالقی واگذار شد. فریدون ناصری، آهنگسازی را نزد استاد باغچه بان ناصحی فراگرفت. آشنائی ناصری با هوشنگ استوار، راه را برای رفتن او به بروکسل و استفاده از مکتب آندره سوری هموار ساخت.

فریدون ناصری در سال ۱۳۴۲ به رادیو رفت و عضو رسمی شورای موسیقی رادیو گردید. اولین آهنگ او را زنده یاد داریوش رفیعی خواند و او کار آهنگسازی برای فیلم را با ساختن موزیک متن ستارخان ساخته علی حاتمی آغاز کرد.

ناظری [Nazeri]: این شاعر از معاصران و مداحان سلطان محمد فاتح (۸۵۵ - ۸۸۶ هجری) است و از او دیوان شعری باقی مانده است.

Ā,a A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات‌های (افسای) نوین برای درست خواندن

ناظری، حاجی خان [Háji-xán Názeri]: موسیقیدان برجسته کرمانشاهی و پدر هنرمند گرانقدر کیخسرو پور ناظری. حاجی خان ناظری، پرورش یافته مکتب؛ کلنل وزیری و درویش خان بود.

ناظری، سروان [Sarvân Názeri]: نوازنده چیره دست ویلن و آشنا به تمامی ردیف های موسیقی سنتی ایران که در سالهای پیش و بعد از ۱۳۲۷ خورشیدی با رادیو سنندج همکاری مستمری داشت.

ناظری، شهرام [Šahrām Názeri]: شهرام ناظری خواننده مشهور و صاحب نام در سال ۱۳۲۸ خورشیدی در کرمانشاه بدنیا آمد. فراگیری ابتدائی آواز را نزد پدر و با استفاده از سبک زنده یاد حسین داودی آموخت. در سن ۹ سالگی اولین برنامه هنری خود را در رادیو کرمانشاه همراه با تار زنده یاد درویشی اجرا کرد. شهرام ناظری در سن ۱۱ سالگی برنامه هائی را در رادیو ایران اجرا می کند. او در سال ۱۳۴۵ به تهران آمد و از محضر استاد هائی چون: عبدالله دوامی، نورعلی خان برومند، محمود کریمی، عبدالعلی وزیری، حسین قوامی، محمد رضا شجریان، احمد عبادی، محمود تاج بخش، جلال ذوالفنون و محمود هاشمی بهره ها برد.

شهرام ناظری در سال ۱۳۵۴ به استخدام رادیو تلویزیون ملی ایران درآمد و اولین برنامه خود را با گروه شیدا به سرپرستی محمد رضا لطفی اجرا نمود. شهرام ناظری از جمله خوانندگان بسیار پُرکار در موسیقی ایرانی است.

ناظم هروی [Nāzem Heravi]: ملا فرخ حسین ناظم هروی، از شاعران سده یازدهم هجری است. سال تولد او ۱۰۱۶ هجری است. سرودن یوسف و زلیخای ناظم که به تقلید از یوسف و زلیخای جامی سروده شده، چهارده سال بطول انجامید. نسخه ای از این کتاب به شماره Supp 562 در کتابخانه ملی پاریس. دو نسخه در کتابخانه ملی ملک تهران (به شماره های ۴۱۴۹ و ۵۱۴۷) و نسخه ای در کتابخانه موزه بریتانیا به شماره Add 25819 موجود است.

ناظمی، مهدی [Mehdi Nāzemi]: مهدی ناظمی در سال ۱۲۸۴ خورشیدی در یزد بدنیا آمد. او صنعتگر ماهری بود که سنتورهای ساخت او فوق العاده بوده و ساخته هایش الگویی برای ساز سازان دیگر است. او چهار سال نزد حبیب اله سماعی سنتور را فرا گرفت و بنا به تشویق استاد به ساختن سنتور روی آورد.

ناقور [Náqur]: سازی است بادی از رده بوق یا شاخ.

ناقوس [Náqus]: سازی است کوبه‌ای که بر دو قسم است:

- ۱- نوعی از آن که از دو پاره چوب تشکیل میشود و با زدن یکی بر دیگری صوتی برخاسته و اصول موسیقی را با آن حفظ میکردند.
- ۲- نوعی دیگر، زنگی است از فلز به اندازه های گوناگون که با مهره‌ای که درون آن کار گذاشته‌اند صدا در می‌آید.

ناقوس بیرجندی [Náqus Birjandi]: از ترانه سرایان مقیم آمریکا که از او آلبوم ستارگان با صدای خانم الهام در دسترس می باشد.

ناقوسی [Náqusi]: گوشه‌ای است در دستگاه سه گاه، نوا و نام لحنی است از سی لحن باربد. (لحن ۲۶)

نال [Nál]: در بین اهل حق و موسیقی آن، نال نامی است برای هر نوع ساز بادی از جنس نی یا شالومو (Chalumeau) و همچنین به نوعی نی میان تهی اطلاق می شود.

ناله [Nále]: آوازی حاکی از درد و غم. واژه ناله، تخصصی موسیقی نیست، لیکن ترکیبات موسیقایی آن مورد نظر است. نظیر: ناله مطرب، ناله ساز، ناله سیم و ناله نی.

نام افرنگ [Nām Afrang]: نام یکی از الحان و نغمات در موسیقی قدیم ایران است.

نامداری، علی محمد [Ali-Mohammad Nāmdāri]: علی محمد نامداری در سال ۱۲۹۸ خورشیدی در خجلستان قم بدنیا آمد. در نوجوانی به تهران آمد و موسیقی را نزد حسین هنگ آفرین آموخت. در ۲۰ سالگی نزد ابوالحسن صبا رفت و نواختن ویلن را فرا گرفت. علی محمد نامداری علاوه بر نوازندگی، از صنعتگران ماهر در امر ساز سازی خصوصاً سنتور بود. او خط زیبائی هم داشت. از آهنگهای ماندگار این هنرمند میتوان به: از سفر برگرد اشاره داشت، علی محمد نامداری در تاریخ ۱۲ تیرماه ۱۳۴۸ بعلت بیماری کبد و کلیه چشم از جهان فرو بست.

ناموری، حسین [Hoseyn Nāmvari]: حسین ناموری از عاشیق های معروف آذربایجان شرقی در سال ۱۳۰۱ خورشیدی در امین آباد آذربایجان بدنیا آمد. او علاوه بر پدرش، نزد سیزده عاشیق دیگر آموزش دیده. حسین ناموری ۵۰ سال است که عاشقی می کند. او توانسته هنر عاشیق هائی چون: قشم جعفری، میکائیل، حسین جوان، حاج علی عاشقی را به نسل امروز انتقال دهد.

نامه‌ی موسیقی [Nāme-ye Musiqi]: مجله موسیقی که در سالهای پیش و بعد از ۱۳۲۹ خورشیدی در تهران چاپ میشد.

ناهپت کوچاک [Nāhāpet Kocak]: نخستین عاشوق ارمنی که در سده ۱۶ میلادی می زیسته است.

ناهید [Nāhid]: خواننده فعال و پُرکار ساکن لس آنجلس که فعالیت هنری خود را پس از انقلاب در آمریکا آغاز کرد. معروفیت او زمانی بود که با شهرام شب پره همکاری خود را شروع نمود. از این خواننده، همراه با شهرام شب پره آلبومهای: تابستان ۹۴، گناه و ناز قابل ذکر است.

ناهید [Nāhid]: خواننده مشهور و قدیمی ترانه؛ غروب کوهستان. لطفاً به دائی جواد، ناهید نگاه کنید.

ناهید، حسن [Hasan Nāhid]: حسن ناهید نی نواز برجسته در سال ۱۳۲۲ خورشیدی در کرمان

A,ā A,a آدم (Adam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

بدنیا آمد. از ده سالگی فراگیری موسیقی را آغاز کرد و به فلوت نوازی پرداخت. او پس از شنیدن صدای نی استاد کسائی به اصفهان رفت و از محضر او بهره ها برد. حسن ناهید، نت خوانی را نزد استاد حسین دهلوی آموخت و بعنوان هنرآموز نی در هنرستان عال موسیقی مشغول تدریس گردید. حسن ناهید، سالها جزو اعضاء ارکستر گلهای رادیو ایران بود.

نای [Nây] اسم عامی است برای بسیاری از سازهای بادی.

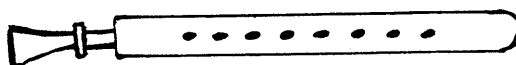
نای انبان [Nây Anbân]: لطفاً به خیک انبان نگاه کنید.

نایب ابوالقاسم [Nāyeb Abolqāsem]: از خوانندگان مشهور دوره قاجاریه که از او صفحه تصنیف «قمر» وجود دارد.

نایب اسداله [Nāyeh Asadollāh]: نوازنده مشهور نی در عهد قاجار که اهل اصفهان بود. این هنرمند همکاری نزدیکی با آقا حسین قلی و محمد صادق خان داشت. صفحاتی از نوازندگی او همراه با آواز آقا حسین تعزیه خوان وجود دارد. استاد تعلیم او پدرش بود. نایب اسداله در نواختن تار نیز مهارت بسزائی داشت. از شاگردان نایب اسداله میتوان به: حسین شهنازی، جلال تاج اصفهانی، سید رحیم، سید حسین طاهرزاده، مهدی نوائی، مشیر همایون شهردار اشاره داشت. نایب اسداله بارها گفته که او نی را از آغل گوسفندان به دربار پادشاه برده است. قبر این هنرمند در تخت فولاد اصفهان، روبروی مقبره فیض کاشانی است.

نایب السلطنه، علی خان [Ali-xān Nāyeb-ol-saltane]: از خوانندگان مشهور دوره مظفرالدین شاه قاجار است. او صدائی رسا داشت که بخاطر آن به او علی خان حنجره دریده هم می گفتند. او شاگرد؛ جناب قزوینی و آقاجان ساوهئی بود. از این خواننده صفحاتی وجود دارد.

نای بلبان [Nāye-Balabân]: سازی است بادی چوبی از رده سورنای.

ته خرک نی

نای ترکمنی [Nāye-Torkamani]: در موسیقی ترکمن صحرا، نواختن سه نوع نای رایج است:

۱- نای هفت بند (یدی بوغوم)

۲- نای دولوله یا جفت نای (دیللی توپروک)

۳- نای زبانه دار

نای ترکمنی، نیم متر طول دارد.

نای ترکی [Nāye-Torki]: سازی است بادی چوبی، از رده سورنای.

نایچ یا نای چه [Nāyec Yâ Neyce]: سازی است بادی و کوچک.

نای چاور [Nāye Cavur]: نای ترکی و از انواع نای که رد پائی از دوره مغول و تیموریان در ایران دارد.

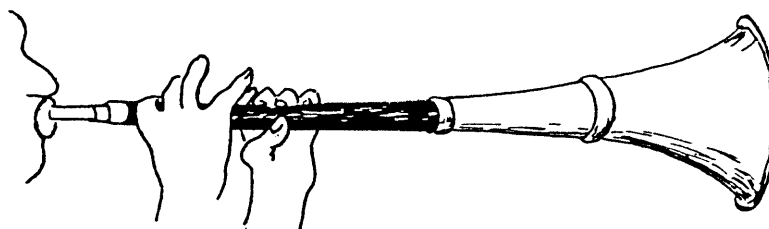
نای رویین [Nāye-Ruyin]: سازی است بادی و فلزی که از فلز روی می ساختند و آنرا در جنگ استفاده می کردند.

نای زنامی [Nāye-Zonāmi]: سازی است بادی از رده سیه نای.

نایزه [Nāyze]: سازی است بادی که نام دیگر آن نایچ یا نای چه می باشد.

نای سپید [Nāye-Sepid]: سازی است بادی که جنس چوب آن سفید است. این ساز در خانواده فلوت طبقه بندی می شود.

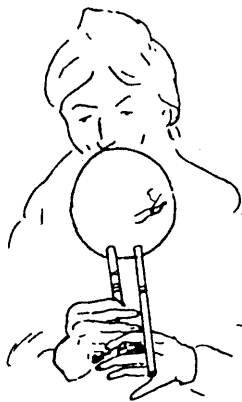
نای سرغین [Nāye-Sarqin]: سازی است بادی و زبانه دار که نوع کوچک آن در سورها و نوع بزرگ آن در جنگها و معرکه ها نواخته میشده در فرهنگها آمده که نای سرغین همان سُرنا می باشد.

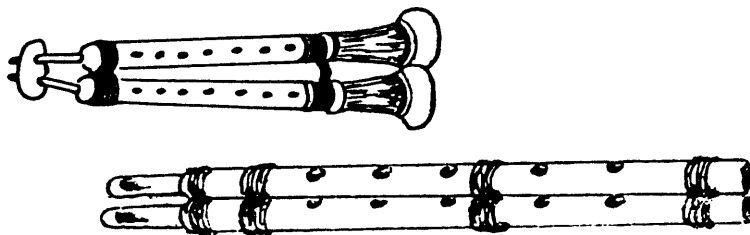
نای شاه [Nāye-Šāh]: سازی است بادی از رده سورنای که به آن شهنای هم می‌گویند.

نای صفاهان [Nāye Safāhān]: سازی منسوب به شهر اصفهان که تفاوت آن با دیگر نای ها در چگونگی ساختمان سوراخهایش بوده است.

نای مشک [Nāye-Māšk]: سازی است بادی که به آن نی انبان یا خیک انبان هم می‌گویند.

نای مضاعف [Nāye-Mozāwef]: سازی است بادی که به آن دونای هم می‌گویند.

نای موز [Nāye-Muz]: سازی است بادی از رده دونای یا چندنای.

نای نرم [Nāye-Narm]: سازی است بادی و بی زبانه، از رده نی.

نای و نای روئین [Nāy va Nāye-Ruyin]: سازی است رزمی که از یک استوانه توخالی و فلزی تشکیل شده و آوایی سخت و درشت دارد و لفظ عامی است برای کرنای، روئین نای، زرین نای و پاره‌ای از سازهای بادی رزمی.

نایی، حسینی کوچکی [Hoseyni Kuceki Nāyi]: از نوازندگان عصر تیموری بود که نی را استادانه میزد.

نایینی، مذاقی [Mazāqi Nāyini]: موسیقیدان، نوازنده و تصنیف ساز مشهور زمان شاه عباس اول بود.

نباتی میکالی، حسن [Hasan Nabāti Mikāli]: حسن نباتی میکالی در سال ۱۳۴۴ خورشیدی در روستای میکال دیلمان بدنیا آمد. او از چهارده سالگی خواندن آوازهای دیلمان را آغاز کرد. او میکانیک اتوموبیل است و اکنون در سیاهکل زندگی می‌کند.

نیل [Nebel]: سازی است رشته‌ای مطلق، از رده چنگ. این ساز از زمان آشوریان در ایران معمول بوده است.

نبی، حسین [Hoseyn Nabi]: نوازنده زیردست دایره و دف که همکاری نزدیکی با کیهان کلهر دارد.

نبی زاده، احمد رضا [Ahmad-rezā Nabizāde]: آهنگساز، تنظیم کننده و خواننده ساکن لس آنجلس که اخیراً فعالیت جدید خود را با خواننده‌ای بنام مهر و آغاز کرده است، از احمد رضا نبی زاده آلبوم «یه روزی» با ده ترانه؛ عزیزم، مهتابی، امان از دل مو، یکی شدن، یه روزی، دونه دونه، شب و جاده، کولی،

A,a A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,s سرکش (Sarkesh) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

هیزم نیمه نیمه و پل در دسترس می باشد.

نت [Not]: نت علامتی است که بوسیله آن صداهاى موسیقی نوشته و اجرا میشود. در اصطلاح به آن الفباء موسیقی گویند که دارای هفت گام دو - ر - می - فا - سل - لا - سی می باشد.

جدول نت ها (توری)

شکل	نسبت	فارسی	فرانسه	آمریکایی	آلمانی	ایتالیایی	انگلیسی
◡	۱/۱	گرد	Ronde	Whole-note	Ganze	semibreve	Semibreve
♩	۱/۲	سفید	Blanch (e)	Half-note	Halbe	minima / bianca	Minim
♪	۱/۴	سیاه	Noire	Quarter-note	Viertel	semiminima / nera	Crotchet
♫	۱/۸	چنگ	Crochet	Eighth-note	Achtel	croma	Quaver
♬	۱/۱۶	دولاجنگ	Double-crochet	Sixteenth-note	Sechzentel	semicroma	Semiquaver
♭	۱/۳۲	سه لاجنگ	Triple-crochet	Thirtysecond-note	Zweiund-dreißigstel	biscroma	Demisemi-quaver
♭♭	۱/۶۴	چهار لاجنگ	Quadripl-crochet	Sixtyfourth-note	Vierund-sechzigstel	semibiscroma	Demidemi-semiquaver

نت ابجدی [Note Abjadi]: در موسیقی قدیم ایران از حروف ابجد جهت نت نویسی و ثبت علائم استفاده می کردند. این امر بین سده سوم تا هشتم هجری مرسوم بود.

نتاسیون [Notasiyon]: به نگارش آثار موسیقایی با خط اطلاق می شود.

نت ایست [Noteist]: نتی است که غیر از تنیک مایه اصلی در دستگاه ها آوازاها و گوشه ها برای فرود موقت استفاده می شود.

نت پایه [Not Pāye]: بم ترین نت یک گام را نت پایه گویند.

نت پدال [Note Pedāl]: نتی زینتی در بخش باس که در محدوده چند میزان (۴ - ۵ میزان) تداوم یافته و بدون حرکت به بالا و پائین، روال مشخصی به وزن موسیقی میدهد.

A,ā A,a آدم (Adam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdān) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نت پیشا [Note Piša]: یا آپوزیتور از نت های زینت، دارای ارزش های زمانی نا معین که معمولاً به فاصله یک دوم قبل از نت اصلی قرار می گیرد.

نت تریوله [Note Teryole]: هر وقت بخواهند یک ضرب میزان را قابل قسمت به سه کنند، یعنی آن ضرب مانند میزان ترکیبی باشد، عدد ۳ را روی آن ضرب گذاشته. در آن زمان، سه نت ارزش دو نت را خواهد داشت. آن سه نت را، نت تریوله گویند.

نت خوانی [Not Xāni]: خواندن نت ها با نام و کشش تعیین شده بدون آهنگ و صدای موسیقی.

نت نویسی عددی

۱. نت نویسی هجایی (توری)

نت شاهد [Note Šāhed]: نتی است که در آوازها و گوشه ها، بیش از سایر نت ها بصدا درآمده و در واقع محور اصلی آن آواز یا گوشه است.

نت متغیر [Note Motaqayer]: نتی است که فاصله اش نسبت به مایه اصلی متغیر است در موسیقی ایرانی، از این تغییر برای رفتن به گوشه های مختلف استفاده زیادی می شود.

نت های مایگی و مقامی [Nothāye Māyegi va Maqāmi]: در کلیه گام های دیاتونیک درجات یکم، چهارم، پنجم و هشتم نسبت به تونیک فاصله درست دارند و جزء نت های اصلی گام محسوب شده که به آنها نت های مایگی یا ثنال گویند.

درجات سوم، ششم و هفتم متغیرند و هرگاه این درجات گام ماژور را نیم پرده کروماتیک پائین بیاوریم، گام ماژور تغییر مقام (مُد) میدهد و به گام کوچک نظری تبدیل می شود. از این رو به درجات سوم، ششم و هفتم، نت های مقامی یا مُدال گویند.

Ā,a A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

Ž,z زاله (Žale) C,c U,u جوب (Cub) V,v وحدان (Vokdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نت های مترادف (آنارمونیک) [Nothāye Motarādef -ānārmonik]: دوت که هم اسم نبوده ولی صدایشان یکی باشد مترادف یا آنارمونیک گویند.

نت های نغمکی (ملودیک) [Nothāye Naqmegi-melodik]: به دوت که پی در پی شنیده شوند، اطلاق می شود.

نت های هماهنگ [Nothāye Hamāhang]: هارمونیک نت هائی که با هم در یک زمان شنیده شوند مانند دو و می که با هم شنیده شوند.

نجاتی بافقی [Nejāti Bāfqī]: از خوانندگان مشهور زمان شاه عباس است که در خواندن شاهنامه مهارت داشت.

نجاهی، مجید [Majid Nejāhi]: مجیدنجاهی در بهمن ماه ۱۳۱۳ خورشیدی در تهران، میدان بهارستان بدنیا آمد. دوران دبستان را در مدرسه پروانه و متوسطه را در دبیرستان علمیه به پایان رساند و سپس به دانشکده افسری احتیاط رفت و با درجه ستوان دومی خدمت سربازی را انجام داده و به استخدام بانک تهران درآمد و سپس به اداره برق منتقل شد. مجید نجاهی موسیقی را با نواختن سنتور آغاز کرد. پس از ۵ سال تمرین با استاد حسین قوامی آشنا شد و راه او برای آموختن موسیقی هموار گشت. مجید نجاهی ردیف و گوشه های موسیقی ایرانی را از استاد مرتضی محجوبی فراگرفت. مجید نجاهی سالها از همکاران برنامه گلهای رادیو ایران بود.

نجد بنائی، محمد علی [Mohammad -Ali Najd Banāwi]: نوازنده چیره دست تار در آذربایجان.

نجفی، جمشید [Jamšid Najafi]: خواننده مشهور آذربایجانی. آلبوم؛ گلدی بابا، از نمونه کارهای زیبای این خواننده بشمار میرود.

نجفی کرمانشاهی [Najafi Kermānshāhi]: از قاریان معروف تهران و پدر دو خواننده مشهور ایران، جمال وفائی و وفا.

آ,ā A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Voddan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نجم الدین [Najm-eddin]: خواننده قدیمی ترانه های محلی که در بین سالهای ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۵ خورشیدی از فعالیت خوبی برخوردار بود.

نجمی، داود [Dāvud Najmi]: دیپلمه دوره اول مدرسه موزیک که در سال ۱۲۹۷ خورشیدی از شعبه موزیک دارالفنون مجزا و مستقلاً آغاز بکار کرد. دوره اول مدرسه، سه دیپلمه داشت: حسین لطفی، حسین نعیمیان و داود نجمی.

نجیب [Najib]: گوشه‌ای است در دستگاه های راست پنجگاه و ماهور.

نجیب جرفاذقانی [Najib Jorfāzqāni]: از شاعران توانای پایان سده ششم و اوایل سده هفتم هجری است. دیوان او بالغ بر دو هزار بیت دارد.

نجی، محمد [Mohammad Naji]: دیپلمه دوره سوم مدرسه موزیک دارالفنون که در سال ۱۲۹۷ خورشیدی آغاز به کار کرد. علاوه بر محمد نجی، این دوره سه دیپلمه دیگر به اسامی زیر داشت: مصیب رضوانی، ضیاء مختاری و حسن رادمرد.

نحوی [Nahvi]: از اصطلاحات ردیف موسیقی ایران در مکتب آواز اصفهان.

نحوی، نوید [Navid Nahvi]: آهنگساز و تنظیم کننده آهنگ که در لس آنجلس با اکثر خوانندگان این شهر همکاری نزدیکی دارد.

نخجیرگان [Naxjirgān]: لحن سی ام بارید به این نام بوده است.

ندیمی، مصطفی [Mostafā Nadimi]: نوازنده ویلن و از شاگردان استاد ابوالحسن صبا.

نراقی، هادی [Hādi Narāqi]: نوازنده چیره تار و همدوره با سلیمان روح افزا که سالها با ارکستر انجمن موسیقی ملی همکاری داشت. لطفاً جهت کسب اطلاعات بیشتر به ارکستر انجمن موسیقی ملی نگاه کنید.

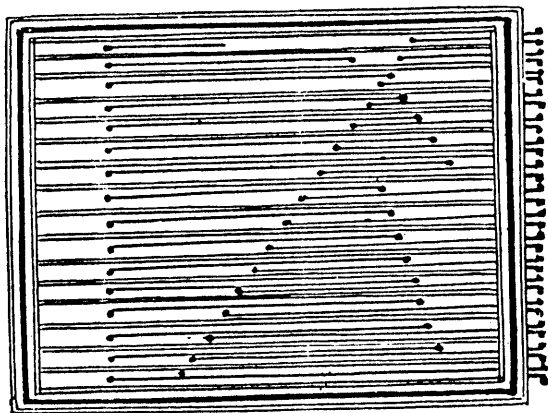
نردبان موسیقایی [Nardebāne Musiqiyāwi]: مجموعه صداهائی را که معمولاً در موسیقی مورد استفاده قرار میگیرد بر روی دو حامل (بفاصله یک خط) به نام حامل عمومی (۱۱ خطی) با استفاده از تعدادی خطوط اضافی می نویسند. این مجموعه را نردبان موسیقایی می گویند.

نرم و تیز [Narm va Tiz]: اصطلاحی در موسیقی قدیم ایران به معنی بم و زیر.

نریمان، منصور [Mansur Narimān]: اسکندر ابراهیمی زنجانى که بعدها نام هنرى و مستعارش به منصور نریمان تبدیل شد. در سال ۱۳۱۴ خورشیدی در مشهد بدنیا آمد. آموزش منصور نزد پدرش که سه تار، تار و نی می نواخت از کودکی آغاز گردید. او ردیف های موسیقی ایرانی و تار را به فرزندش آموخت و منصور از ۱۸ سالگی به نواختن عود روی کرد. او سالها از همکاران رادیو مشهد بود و مدتی هم سرپرست شورای موسیقی رادیو شیراز. منصور نریمان با نواختن عود در برنامه گلهای رادیو ایران سالها با این برنامه همکاری نزدیکی داشت.

نزاری [Nazari] حکیم سعدالدین محمد نزاری بیرجندی فهستانی از شاعران معروف سده هفتم و اوایل سده هشتم هجری است، از نسخه کلیات او کتابی در موزه لنینگراد نگهداری می شود. سال تولد او نزدیک به سال ۶۵۰ هجری مقارن تاریخی است که هلاکوی مغول برای اتمام فتح ایران و برانداختن سلسله اسماعیلیه مأمور شد. نزاری در سال ۷۲۰ هجری در بیرجند چشم از جهان فرو بست.

نزه [Nozhah]: سازی است رشته ای مطلق از رده قانون یا سنتور. اختراع این ساز را به صفی الدین ارموی موسیقیدان نامدار سده هفتم هجری نسبت میدهند. به این ساز نزهت هم می گویند.

آ، ا Adam (Ādam) S, s K, k Š, š سرکش (Sarkes) J, j W, w جمع (Jamw) Q, q غرق (Qarq) X, x Y, y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Irān) I, i وحدان (Vojdān) V, v O, o جوب (Cub) C, c U, u زاله (Zāle) Z, z

نستاری [Nastâri]: گوشه‌ای دارای وزن که در دستگاه نوا آمده است. نستاری، نستری و نستوری هم گفته می‌شود. نستاری از رنگهای قدیمی سه گاه بوده است.

نستاری ضربی [Nastâri Zarbi]: گوشه‌ای است در دستگاه بیات گرد.

نسترن [Nastarin]: خواننده فعال پیش از انقلاب که پس از تغییر رژیم از او فعالیت مشاهده نمی‌شود. از این خواننده ترانه‌های ماندگاری چون: این که گفتن نداره، عزیز، عروس، شب رهائی، چه حاصل، هنوز دیر نیست، بیعت، قاصد نور، بازگشت، گل‌های انار، رنگین کمان، عاشق شهر، برج بلور و ای روزگار در دسترس می‌باشد. نسترن در حال حاضر در شرق آمریکا زندگی می‌کند.

نسقی‌چی باشی [Nasaqci-bâši]: نوازنده چیره دست تار و از شاگردان آقا حسین قلی است.

نسقی‌چی، تقی [Tagi Nasagci]: تقی خان، ضرب گیر مشهور عهد قاجار که چون همواره با نسقی‌چی باشی بود بنام تقی نسقی‌چی معروف بود.

نسیم [Nasim]: یکی از ۳۲ دستگاهی است که در ادوار صفی‌الدین ارموی به آن اشاره شده است.

نشابورک [Nešâburak]: لطفاً به نیشابورک نگاه کنید.

نشاط [Nešât]: میرزا عبدالوهاب «نشاط» در سال ۱۱۷۵ هجری در اصفهان بدنیا آمد. نشاط در سال ۱۲۱۸ هجری به تهران آمد و به دربار فتح علی شاه راه یافت. او در سال ۱۲۴۴ در سن ۶۹ سالگی بر اثر ابتلا به بیماری سل درگذشت. نام کتاب نشاط: گنجینه است که بخشی از آن به شعرهای این ادیب اختصاص دارد. شعرهایش ساده و روان است. او در قصیده و غزل استاد است.

نشاط، نصراله [Nasr-ollâh Nešât]: نوازنده زیر دست تار و از شاگردان درویش خان و همدوره با

آ,â A,â آدم (Âdam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات‌های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وحدان (Vojdân) V,v O,o جوب (Cub) C,c U,u زاله (Zâle) Z,z

عبداله دادور (قوام السلطان) است.

نشیب و فراز [Nasib-o-farāz]: گوشه‌ای است در دستگاه شور.

نشیب فارسی [Nasit Fārsi]: برده ایرانی در زمان خلفای راشدین عرب که با اجرای آهنگهای ایرانی در مدینه به شهرت رسید. سال وفات او ۸۰ هجری بوده است.

نصراله خان [Nasrollāh-xān]: معروف به مرشد، از نوازندگان ضرب در دوران قاجار بوده که در کنسرت‌های درویش خان ضرب می نواخته است.

نصر، سیامک [Syāmak Nasr]: آهنگساز و تنظیم کننده آهنگ که در تهران فعالیت دارد. این هنرمند همکاری نزدیکی با محمد ابراهیم ذوالقدر خواننده خوش صدای پس از انقلاب دارد.

نصیبی گیلانی [Nasibi Gilāni]: بابا نصیبی گیلانی از شاعران نیمه اول سده دهم هجری است. او معاصر شاه اسماعیل صفوی (۹۰۷ - ۹۸۴ هجری) و بخشی از آغاز دوران شاه تهماسب (۹۳۰ - ۹۸۴ هجری) بود. سال وفاتش ۹۴۴ هجری است. دیوان شعر این شاعر شماره 726 Supp در کتابخانه ملی پاریس نگهداری می شود.

نصیرای همدانی [Nasirāye Hamadāni]: خواجه نصیربن خواجه بیگ معروف به نصیرا و متخلص به نصیر از شاعران سده یازدهم هجری است. خاندانش اصلاً بروجردی بود، لیکن بعد ها به امامزاده سهل همدان انتقال یافتند و نصیرا در همدان دنیا آمد. دیوانش به شماره 3667 Or. در کتابخانه موزه بریتانیا نگهداری می شود.

نصیرخوانی [Nasir-xāni]: گوشه‌ای است در دستگاه ماهور.

تصویر در صفحه بعد

نصیرخانی

نصیریان، باربد [Bārbad Nasiryān]: باربد نصیریان پسر کوچک هنرمند بزرگ ایران علی نصیریان در سال ۱۳۵۳ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. او از سن ۹ سالگی بنا به تشویق پدر به نواختن سنتور مشغول شد و پس از یکسال به شاگردی فرامرز پایور پذیرفته شد و چهار سال نزد او به فراگیری این ساز پرداخت. باربد از سال ۱۹۸۸ در آمریکا اقامت داشته و همکاری نزدیکی با ارکستر روح‌اله خالقی به سرپرستی گلنوش خالقی دارد.

نصیری، رضا [Rezā Nasiri]: آهنگساز و تنظیم کننده آهنگ که در لس آنجلس فعالیت دارد.

نصیری فر، حبیب اله [Habib-ollāh Nasiri-far]: نویسنده و پژوهشگر گرانقدر که در طی سالیان دراز به جمع آوری اطلاعات راجع به هنرمندان تاتر و سینما و موسیقی ایران و هم چنین شاعران و ترانه سرایان پرداخته است.

از حبیب اله نصیری فر ۵ جلد کتاب با عنوان: مردان موسیقی سنتی و نوین ایران، دو جلد کتاب با نام: گل‌های جاویدان و گل‌های رنگارنگ، دو جلد کتاب بنام: گل‌بانگ گل‌ها و کتابی در خصوص صنعت سینما و سه جلد کتاب در خصوص سیمای هنرمندان ایران چاپ و پخش شده است.

نصیری، همایون [Homāyun Nasiri]: نوازنده ماهر و مشهور پرکاشن در ونکوور کانادا.

نظام استرآبادی [Nezām Astarābādi]: از شاعران سده نهم هجری ایران است. کتاب بلقیس و سلیمان از جمله مثنوی های اوست. نظام استرآبادی در سال ۹۲۱ هجری چشم از جهان فرو بست.

نظام اصفهانی [Nezām Esfehāni]: ملک الشعرا نظام الدین محمود قمر اصفهانی از شاعران سده

آ,ā A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i وجدان (Vojdān) V,v O,o جوب (Cub) C,c U,u زاله (Zāle) Z,z

هفتم هجری است. از دیوان او منتخباتی در دست میباشد. نخست منتخبی است جزو مجموعه‌ای از دیوان ۶ شاعر متعلق به کتابخانه ایندیا آفیس. منتخب دیگری از او در کتابخانه آستان قدس رضوی به شماره ۴۹۵۵ نگهداری می‌شود.

نظام الدین خان [Nezām-eddin-xān]: از خوانندگان قدیمی و همدوره با جواد بدیع زاده و محمود خان صفائی که از او صفحاتی در آواز دشتی، بیات اصفهان و ابوعطا و حجاز وجود دارد.

نظام دستغیب [Nezāme Dastqeyb]: میرزا نظام‌الدین دستغیب شیرازی از شاعران اوایل سده یازدهم هجری است. دیوان این شاعر حاوی سه هزار بیت به شماره **Or. 2993** در کتابخانه موزه بریتانیا نگهداری می‌شود.

نظام فاطمی [Nezām Fātemi]: لطفاً به فاطمی، نظام نگاه کنید.

نظام وفا [Nezām Vafā]: نظام وفا نخستین فرزند میرزا محمود امام جمعه است که در سال ۱۳۰۶ هجری در ده آران از توابع بیدگل کاشان بدنیا آمد. او در اصفهان به تحصیل پرداخت. نظام وفا در سال ۱۳۲۴ هجری در انقلاب مشروطیت شرکت جست. نظام وفا، در حدود ۲۰ هزار بیت شعر سروده است. نظام اصولاً یک شاعر غزل سراسر است و شعرهایش گیرائی خاصی دارد.

نظامی خوانی [Nezāmi-xāni]: از جمله آوازهای لرستان است که مانند شاهنامه خوانی سالهاست فراموش شده است. نظامی خوانی تنها در مجالس اعیان اجرا میشده است، نظامی خوانی گاه با نواختن کمانچه توأم بوده است.

نظامی گنجوی [Nazāmi Ganjavi]: حکیم الیاس بن یوسف نظامی گنجوی، از استادان بزرگ سخن ایران است که در سال ۵۳۰ هجری در شهر گنجه آذربایجان بدنیا آمد. نظامی در مدح پادشاهان آذربایجان و سلجوقی هیچگاه مبالغه نکرده است. او در اواخر عمر گوشه گیر و آزاده زیست. از نظامی، پنج مثنوی بنام: پنج گنج باقی مانده است. مثنوی اول «مخزن الاسرار» مثنوی دوم، «منظومه خسرو و شیرین» مثنوی سوم «منظومه لیلی و مجنون» مثنوی چهارم «بهرامنامه یا هفت پیکر یا هفت گنبد» و مثنوی پنجم «اسکندر نامه» است.

نظامی در سال ۶۲۴ هجری چشم از جهان فرو بست. قبر او در گنجه تا اواسط عهد قاجار باقی بود و سپس

آ,ā A,a ادم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i و حدان (Vojdan) V,v O,o و حدان (Cub) C,c U,u چوب (Zāle) Z,z زاله

رو به ویرانی نهاد تا باز بوسیله حکومت محلی آذربایجان شوروی مرمت گردید.

نظری، ابراهیم [Ebrāhim Nazari]: نوازنده زبردست فلوت که در آذربایجان فعالیت دارد.

نظری به موسیقی، کتاب [Ketābe Nazaribe Musiqi]: نوشته استاد روح‌اله خالقی در دو جلد. این کتاب شامل دو قسمت است. در بخش اول، راجع به قواعد کلی موسیقی گفتگو می‌کند و قسمت دوم مربوط به موسیقی ایرانی است. این کتاب در سال ۱۳۳۳ خورشیدی چاپ شده است.

نظری، علی [Ali Nazari]: علی نظری خواننده قدیمی و مشهور خوزستانی که در دهه ۱۳۴۰ خورشیدی از محبوبیت و شهرت بسیار برخوردار بود. از ترانه‌های ماندگار این خواننده مردمی که همزمان با اوج سوسن فعالیت داشت و نام این دو خواننده در کنار هم می‌آمد می‌توان به: سوگند و سنگ صبور اشاره داشت که سالها مردم آنها را زمزمه می‌کردند. علی نظری در حال حاضر در لس‌آنجلس دوران بازنشستگی را می‌گذراند، علیرغم آنکه پس از تغییر رژیم تا سال ۱۹۹۰ از فعالیت خوبی در این شهر برخوردار بود.

نظیری نیشابوری [Naziri Nishāburi]: میرزا محمد حسین نیشابوری از شاعران بزرگ سده دهم و اوایل سده یازدهم هجری است. این شاعر در سال ۱۰۲۱ هجری در احمد آبا هند چشم از جهان فرو بست. دیوان این شاعر بالغ بر دو هزار بیت، در هند و ایران به چاپ رسیده است.

نعمان، لطیف [Latif Newmān]: لطیف نعمان در سال ۱۳۰۳ خورشیدی در شیراز بدنیا آمد. از کودکی به فراگیری موسیقی پرداخت و ویلن را نزد هنرمندی بنام عزیزاله کهن آغاز کرد. پس از مدتی نزد هنرمند دیگری بنام محمد شاهین رفت و سه سال در کلاس درس او به تکمیل فن ویلن پرداخت. پس از پایان خدمت سربازی، به تهران آمد و از کلاس محمود ذوالفنون و رحمت‌اله بدیعی بهره‌ها برد. لطیف نعمان، تئوری و سلفژ را نزد فرهاد فخرالدینی و علی رهبری آموخت. او در سال ۱۳۵۲ در شیراز اقدام به تأسیس کلاس موسیقی نمود.

نعمت‌اله خان [Newmat-ollāh-xān]: معروف به اتابکی، نوازنده چیره دست تار که در کرمان بدنیا آمد و در دستگاه فیروز میرزای نصرت‌الدوله والی کرمان بود که بعدها به تهران آمد و نزد یحیی خان مشیرالدوله رفت و سپس به دستگاه اتابک منتقل شد.

A,a A,a آدم (Adam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zale) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vokdan) I,i ایران (Iran) وات‌های (الفای) نوین برای درست خواندن

نعمت اله ولی [Newmal-ollāh Vali]: سید نورالدین نعمت‌اله کوه بنانی کرمانی مشهور به ولی، مؤسس سلسله نعمت‌اللهیه از عرفای ایران در سده هشتم و نهم هجری و از مولفان پُرکار و از شاعران اشعار عرفانی است. او در غزلهایش گاه خود را سیده و گاه بنام نعمت‌اله تخلص نموده است. قبر او در ماهان کرمان است. سال وفات او ۸۳۴ و در یکصد و چهار سالگی چشم از جهان فرو بست. دیوان این شاعر بیشتر از ۱۳ هزار بیت دارد.

نعمتی، اردشیر [Ardešir Newmati]: استاد اردشیر نعمتی نوازنده چیره دست تنبور و سه تار در سال ۱۳۳۷ خورشیدی در جیحون آباد کرمانشاه دنیا آمد. فراگیری و نواختن تنبور را از سال ۱۳۵۴ نزد سید امراله شاه ابراهیمی و سه تار را در سال ۱۳۶۱ نزد علی ناظری آغاز نمود. این هنرمند ۲۶ سال است که تنبور و سه تار می نوازد. سنتور ساز دیگری است که این هنرمند، آن را نزد آقای جمشیدی فرا گرفته و با نواختن آن آشنائی دارد. استاد اردشیر نعمتی کارشناس حقوقی ثبت احوال صحنه است.

نعمتی الهی، ملک جان [Malek-Jān Newmati-Elāhi]: ملک جان نعمتی الهی عارف و موسیقیدان در ۱۸ آذر ماه ۱۲۸۵ خورشیدی در روستای کردنشین جیحون آباد کرمانشاه از توابع صحنه به دنیا آمد. پدر ملک جان، حاج نعمت‌اله بود که عارفی نامدار بشمار میرود. برادر بزرگ ملک جان، استاد نورعلی الهی است. ملک جان موسیقی را نزد برادرش نورعلی آموخت. او در جوانی چشمانش را از دست داد. این عارف و موسیقیدان گرانقدر همواره خواهان تساوی حقوق زنان بود. او در تیرماه سال ۱۳۷۲ در پاریس درگذشت.

نعیمیان، حسین [Hoseyn Nawimyān]: دیپلمه دوره اول مدرسه موزیک که در سال ۱۲۹۷ خورشیدی از شعبه موزیک دارالفنون مجزا و آغاز بکار کرد.

نعیمی، نوشاد [Nošād Nawimi]: نوازنده تنبور در صحنه کرمانشاه که در سال ۱۳۵۰ خورشیدی بدنیا آمد و آموختن تنبور را نزد استاد اردشیر نعمتی فرا گرفت. این هنرمند در کنار حرفه قالی فروشی ۱۰ سال است که تنبور می نوازد.

نغمه [Naqme]: در متون موسیقی به نت اطلاق می شود ولی به جای آهنگ، آواز، مایه و مقام هم بکار رفته است. نغمه، گوشه‌ای است در دستگاه‌های؛ سه‌گاه، چهارگاه و شور.

آ, a آدم (Adam) S, s K, k S, s سرکش (Sarkes) J, j W, w جمع (Jamw) Q, q غرق (Qarq) X, x Y, y خیام (Xayyam)
وات‌های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I, i (Vojdān) وحدان V, v O, o (Cub) چوب U, u C, c (Zale) زاله Z, z

نغمه بالا [Naqmeye Bâlâ]: نغمه‌ای در دستگاه شور.

نغمه بیات ترک [Naqmeye Bayâte Tork]: از نغمه‌های دستگاه شور است. نت شاهد آن، درجه سوم گام شور و نت ایست آن، درجه هفتم آن است.

نغمه پائین [Naqmeye Pâwin]: نغمه پائین یا پائین دسته، نغمه‌ای است در دستگاه شور.

نغمه چکاوک [Naqmeye Cakâvak]: نام پرده‌ای در دستگاه همایون است.

نغمه خسروانی [Naqmeye Xosravâni]: نوایی در دستگاه راست پنجگاه است.

نغمه راک [Naqmeye Râk]: گوشه‌ای در دستگاه راست پنجگاه و ماهور.

نغمه طرز [Naqmeye Tarz]: از نغمه‌های دستگاه راست پنجگاه، بیانگر گوشه طرز.

نغمه عنقا [Naqmeye Anqâ]: نام لحنی است در موسیقی قدیم ایران.

نغمه، گروه موسیقی [Gruhe Husiqiye Naqme]: به سرپرستی علی طریقت که در تهران فعالیت دارد.

نغمه، گروه موسیقی [Gruhe Husiqiye Naqme]: از گروه‌های موسیقی ایرانی که در انگلستان (لندن) فعالیت دارد.

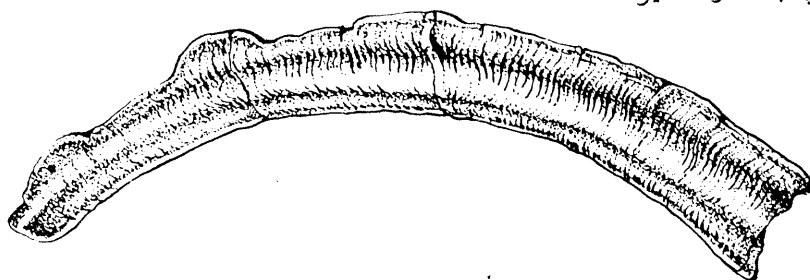
نغمه مغلوب [Naqmeye Maqlub]: گوشه‌ای است در دستگاه‌های سه‌گاه، چهارگاه و نوا.

نفتیه [Naftiye]: گوشه‌ای است پُر شور در موسیقی اهل حق که ریشه‌ای بسیار طولانی از موسیقی باستانی ایران را دارد.

نفر، محسن [Mohsene Nafar]: آهنگساز شاغل در تهران که از او موزیک متن فیلم؛ بلمی بسوی ساحل ساخته رسول ملاقلی پور در سال ۱۳۶۴ خورشیدی قابل ذکر است.

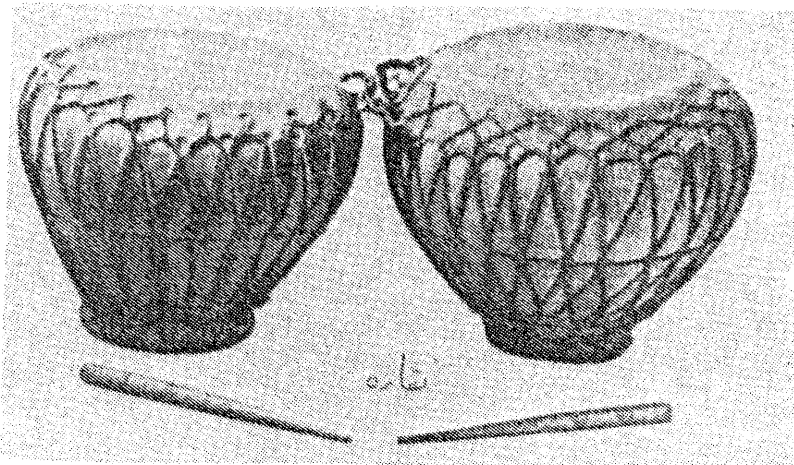
نفعی رومی [Nafwi Rumi]: شاعر نیمه اول سده یازدهم که به زبانهای فارسی و ترکی شعر میسروده است. دیوان این شاعر به شماره Supp 1269 در کتابخانه ملی پاریس نگهداری می شود. این شاعر در شماره دل باختگان مولوی بوده است.

نفیر [Nafir]: سازی است بادی از رده شاخ یا بوق و نوعی گُرنا. هم چنین گوشه‌ای است در دستگاه های؛ راست پنجگاه و همایون.

نفیر و فرنگ [Nafir-o-Farang]: از گوشه های دستگاه های؛ راست پنجگاه، همایون و ابوعطا است.

نقاره [Naqàre]: سازی است کوبه‌ای درشت که به آن کوس هم گویند. نقاره به کاسه کوچکتار هم گفته می شود.

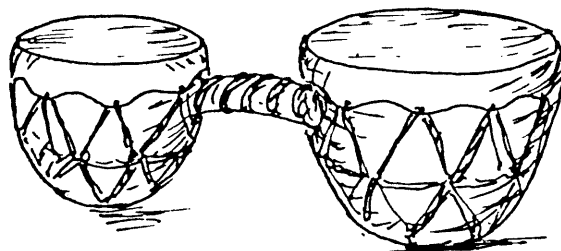
آ,ا Adam (Ádam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زانه (Zale) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نقاره سنندج [Naqāreya Sanandaj]: نوعی نقاره موجود در ایران شبیه سایر نقاره ها ولی حجیم تر، که آنرا روی اسب می نوازند.

نقاره شمال [Naqāreya Šomāl]: از دو کاسه سفالین که یکی کمی کوچکتر از دیگری است، تشکیل یافته است. این ساز معمولاً با دو چوب و گاه با دست نواخته می شود. قطر دهانه کوچک ۱۶ و دهانه بزرگ ۲۲ سانتی متر است.

نقاره فارس [Naqāreya Fārs]: نظیر نقاره شمال و کردستان است ولی از آنها بزرگتر است.

نقاره کردستان [Naqāreya Kordestān]: شبیه به نقاره شمال است با اندکی اختلاف در بزرگی آن. این ساز را به اسب بسته و نوازنده سوار بر اسب آنرا می نوازد.

نقاره متداول در کردستان

نقدیان، ابراهیم [Ebrāhim Naqdiyān]: ابراهیم نقدیان در سال ۱۳۳۵ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. او از هشت سالگی تحت نظر معلمی بنام ماجدی آغاز به نواختن ویلن نمود. او از سال ۱۳۶۰ کار فراگیری و نوازندگی کمانچه را نزد هادی منتظری آغاز کرد و پس از دو سال یادگیری نزد استاد علی اصغر بهاری رفت. ابراهیم نقدیان از سال ۱۳۶۷ خورشیدی همکاری خود را با گروه سماع آغاز و در سال ۱۳۷۰ با کمک هنرمندان دیگر، گروه دیلمان را تشکیل داد.

نقش [Naqš]: یکی از انواع تصنیف در موسیقی مقامی گذشته ایران.

نقطه [Noqte]: هرگاه نقطه ای سمت راست نت یا سکوتی قرار گیرد، نصف برکشش آن نت یا سکوت اضافه میشود. $o.= o+d$ یا $d.=d+d$ یا ddd

هرگاه دو نقطه سمت راست نت یا سکوتی گذاشته شود. نقطه اول به اندازه نصف و نقطه دوم به اندازه $\frac{1}{4}$

A,a آ (Adam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جم (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zāle) C,c U,u جوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Irān) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

به ارزش کشش آن نت یا سکوت می افزاید.

$$\begin{array}{ccc} \circ = \circ + \text{د} & \text{د} = \text{د} + \text{د} & \text{د} = \text{د} + \text{د} \\ \text{د} = \text{د} + \text{د} & \text{د} = \text{د} + \text{د} & \text{د} = \text{د} + \text{د} \end{array}$$

نقطه توقف [Noqteye Tavaqof]: علامتی است که وقتی بر روی نت یا سکوت قرار می گیرد، کشش آن را بیش از زمان تعیین شده و به ذوق اجرا کننده می گذارد. نقطه توقف را با شکل نشان میدهند.

نقل خوانی [Naql-xāni]: از شیوه های موسیقی ترکمن صحرا.

نقیره [Noqayrah]: سازی است کوبه ای از رده کوس.

نقی کمره یی [Naqi Kamarei]: علی نقی کمره یی، متخلص به نقی، از شاعران سده ده و یازده هجری است. سال تولد او ۹۵۳ هجری و محل تولد او کمره، اما رشد او در کاشان بود. بعدها او با پیشه شاعری در اصفهان زیست. دیوان این شاعر بالغ بر پنج هزار بیت دارد که نسخه هایی از آن در کتابخانه ملک تهران به شماره های ۵۵۲۸ و ۵۳۸۹ و ۴۸۸۱ و نسخه ای به شماره or. 3505 در کتابخانه موزه بریتانیا نگهداری می شود.

نکوئی، تاتر [Teatre Nekuwi]: محل اجرای کنسرت بلدیة در سالهای ۱۳۱۶ به بعد. این مکان در حال حاضر سینما همای فعلی است که در تقاطع فردوسی و اسلامبول قرار دارد. این تاتر در سال ۱۳۱۲ به مدیریت علی اکبر نکوئی تأسیس شد و اولین و مدرن ترین تاتر ایران بود که صحنه گردان داشت.

نکوئی، عماد رضا [Emád-Rezá Nekuwi]: آهنگساز جوان ساکن تهران و از همکاران نزدیک سعید دبیری و امیر چرمگر. عماد رضا نکوئی نوازنده چیره دست ویلن و ویلن آلتو می باشد.

نکیسا [Nekysà]: نوازنده و خواننده مشهور دربار خسرو پرویز ساسانی.

Á,a Á,a آدم (Ádam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkesh) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zale) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نکیسا، حسین علی [Hoseyn-Ali Nekysà]: تعزیه خوان مشهور دوره قاجاریه که از او صفحاتی در دست می باشد.

نگار [Negàr]: نوازنده چیره دست ارگ دستی در دوران ناصری.

نگار [Negàr]: نام یکی از ۹۷ اصطلاح موسیقی ایرانی که در موسیقی عرب رواج دارد.

نگار ضربی [Negàre Zarbi]: یکی از گوشه های دستگاه ماهور است.

نگار نیک [Negàre Nik]: یکی از ۹۷ اصطلاح موسیقی ایرانی که در موسیقی عرب استفاده می شود.

نگاه [Negàh]: یکی از ۹۷ اصطلاح موسیقی ایرانی که در موسیقی عرب معمول است.

نگهبان، تورج [Turaj Negahbàn]: تورج نگهبان شاعر و ترانه سرای صاحب نام در سال ۱۳۱۱ خورشیدی در اهواز بدنیا آمد. از ۱۷ سالگی ترانه سرایی را بطور جدی آغاز نمود. او سالها از همکاران نزدیک برنامه گلهای رادیو بود. تورج نگهبان دارای لیسانس جامعه شناسی از دانشگاه تهران است. او بیش از ۳۰۰ ترانه در بین سالهای ۱۳۳۱ تا ۱۳۷۵ سروده است.

تورج نگهبان، تحصیلات ابتدائی خود را در دبستان شرافت خرمشهر و تحصیلات متوسطه را در تهران، دبیرستان فیروز بهرام و تحصیلات دانشگاهی را در دانشگاه تهران به پایان رساند. او از سال ۱۳۳۷ تا ۱۳۴۱ معاون اداری مطبوعات اداره کل انتشارات و رادیو، و بین سالهای ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷ سرپرست روابط عمومی و انتشارات سازمان صنایع دستی ایران بود. از ترانه های ماندگار این شاعر گرانقدر که در حال حاضر در لس آنجلس زندگی می کند میتوان به:

قسم به دلهای خسته خسته دلان، جلوه این بوستان بودی، در بستر غم با صدای مرضیه. گل بی گلدون با صدای گوگوش و آه با صدای عباس مهرپویا اشاره کرد.

نل [Nel]: سازی است بادی از رده نای ساده که در بلوچستان رایج است.

نلی [Neli]: شمسی اشتری (نلی) خواننده مشهور پیش از انقلاب که توسط زنده یاد فریدون فرخ زاد از

آ,â A,a آدم (Adam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

وات های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وحدان (Vojdan) V,v O,o جوب (Cub) C,c U,u زاله (Zale) Z,z

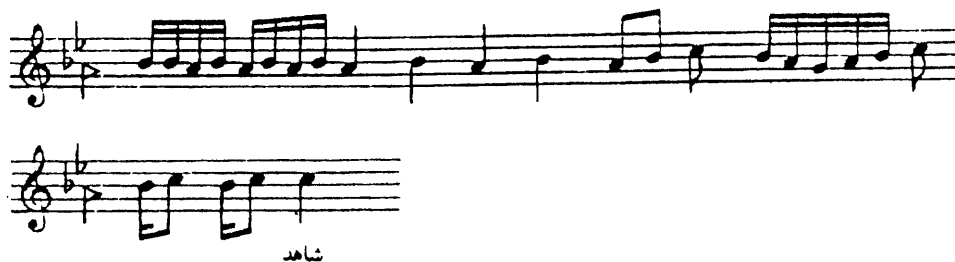
اردوی دانش آموزان رامسر به عالم هنر معرفی شد. نام هنری نلی را فرخ زاد برای این خواننده انتخاب کرد. نلی از فعال‌ترین هنرمندان پیش از تغییر رژیم بشمار میرفت و سالها با رادیو و تلویزیون ملی ایران همکاری داشت. از ترانه‌های ماندگار این خواننده میتوان به: منم اونکه همیشه، قدم رنجه، کی بود کی بود، ترحم، نارنج و ترنج، شراب، سایه‌ها، حباب، اسکله، وسوسه و عروسک شکسته نام برد.

نمایان [Namāyān]: به نت درجه پنجم گام، نمایان یا بارزگویند.

نمونه، مؤسسه [Mowaseseye Nemune]: شرکت تکثیر و توزیع نوارهای موسیقی ایرانی که در تهران به فعالیت اشتغال دارد.

نوا، دستگاه موسیقی [Dastgāhe Musiqiye Navā]: نوا، آوازی است با وقار با آهنگی ملایم و نه چندان غم‌انگیز و نه چندان شاد که بهر حال فرح بخش است. نوا، آرام بخش می باشد. نوا به شنوندگان خود درس صبر میدهد و درکنار آن از رنجهای زندگی هم شکایت می کند ولی شکایت آواز دشتی و سه گاه را ندارد. دستگاه نوا به روایت میرزا عبدالله از ردیف‌های زیر تشکیل یافته است: چهار مضراب، درآمد اول، درآمد دوم، کرشمه، گردانیه، نغمه، بیات راجع، حزن، عشاق، نهفت، گوشت یا گواشت، عشیران، نیشابورک، مجلسی، خجسته، ملک حسین، حسینی، بوسلیک، نیریز، رنگ نستاری و رنگ نوا. دستگاه نوا به روایت زنده یاد محمد کریمی حاوی ۱۴ گوشه است.

نوا

شاهد

نوا، شرکت [Šerkate Navā]: شرکت تولید صفحه در تبریز که نمایندگی پخش آن در تهران، در خیابان لاله زارنو، چهارراه کنت، ساختمان جنرال استیل واقع بود.

نواب، حسن علی [Hasan -Ali Navvāb]: نوازنده سه تار و از صاحب منصبان دوره قاجار است.

نواب، صادق [Sādeqe Navvāb]: صادق خان نواب، خواننده مشهور دوره قاجاریه که نخست از

آ,ā A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

وات های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وجدان (Vojdan) V,v O,o Cub) C,c U,u جوب (Zāle) Z,z زاله

غلام بیچه های عزیزالسلطان بود.

نواب صفا، اسماعیل [Esmáwile Navváb-safá]: اسماعیل نواب صفا. شاعر و ترانه سرای مشهور و پُرکار در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۰۳ خورشیدی در کرمانشاه بدنیا آمد. او در ۷ سالگی پدرش را از دست داد. او تا کلاس سوم ابتدائی به مدرسه بدر که پشت مسجد حاجی محمد تقی و در کنار آبشوران واقع بود میرفت. او سپس به دبستان هدایت در برزه دماغ رفت. نواب صفا از کودکی به موسیقی علاقه داشت و سرودها و سلفژ را به خوبی اجرا می کرد. نواب صفا از آن زمان به نواختن ویلن تحت نظر قاسم صابری پرداخت. و برای فراگیری بیشتر نزد خان بابا خان رفت. نواب صفا در سال ۱۳۲۲ کرمانشاه را به قصد گرگان ترک کرد. و پس از زلزله معروف گرگان به سال ۱۳۲۳ راهی تهران شد.

در آن زمان او شعر می گفت و اشعارش در روزنامه میهن پرستان و پولاد چاپ میشد. نواب صفا چون به شعر فکاهی نیز علاقمند بود، از همان سال (۱۳۲۳) همکاریش را با روزنامه توفیق آغاز کرد.

اولین شعری که نواب صفا سرود «وعده گل رُخان» نام داشت که توسط روح بخش اجرا شد. نواب صفا از سال ۱۳۲۶ خورشیدی در اداره کل انتشارات و تبلیغات به کار پرداخت و از سال ۱۳۳۵ به عضویت شورای نویسندگان انتخاب شد که تصویب ترانه های رادیو به عهده او بود.

مسابقه های رادیویی بهر شکل و صورت زیر نظر او انجام میشد. برنامه پُرشنونده «در گوشه و کنار شهر» از ابتکارات او بود. برنامه کاروانی از شعری و موسیقی او به مدت سه سال از رادیو ایران پخش میشد. در سال ۱۳۴۳ مسئولیت اداره اطلاعات و رادیو استان گیلان به او واگذار شد.

از نواب صفا ۱۲۳ ترانه که آهنگ آنها را بزرگان موسیقی ایران ساخته اند وجود دارد.

نوار، شرکت [Šerkate Navár]: کمپانی تولید و تکثیر نوار موسیقی ایرانی، که در ژانویه ۱۹۹۱ در لس آنجلس به سرپرستی خانم ثریا صرافی کار خود را آغاز نمود.

نوای همایون [Naváye Homáyun]: مؤسسه فرهنگی هنری که در تهران بکار تولید و تکثیر و پخش نوار کاست موسیقی ایرانی می پردازد.

نوایی از موسیقی ملی، برنامه رادیویی [Barnámeye Rádyowi Naváyi az Nusiqiye Melli]: این برنامه به کوشش اسداله ملک و زنده یاد منوچهر جهان بگلو از رادیو ایران پخش میشد.

نوایی اصفهانی - مهدی [Mehdi Naváyi Esfehāni]: نوازنده معروف نی و همکار مرتضی

آ,á A,a آدم (Ádam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

وات های (الفای) نوبن برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وجدان (Vojdan) V,v C,c U,u چوب (Cub) Z,z زاله (Zale)

نی داود، یحیی خان زرپنجه، عبدالحسین شهنازی، قلی خان خواننده و مادام پری آقابابا یوف. مهدی نوایی اصفهانی، در سال ۱۲۶۲ خورشیدی در اصفهان بدنیا آمد. در همسایگی او، شخصی بنام موسی خان بود که نی خوب می نواخت. موسی خان مشوق او شد. مهدی نوایی برای تکمیل نی نوازی و شناخت دستگاه‌های موسیقی ایرانی نزد نایب اسداله رفت. از او صفحاتی که در سال ۱۳۱۵ خورشیدی ضبط شده، وجود دارد.

مهدی نوایی اصفهانی در سال ۱۳۲۶ خورشیدی، چشم از جهان فرو بست. قبر او در تخت فولاد اصفهان است.

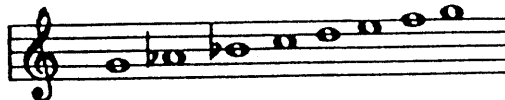
نوایی، محمدرضا [Mohammad-Reza Navāwi]: محمد رضا نوایی در سال ۱۳۲۳ خورشیدی در تبریز بدنیا آمد و از ده سالگی خواندن را آغاز کرد. او از شاگردان استاد اسماعیل مهراثل است که علاوه بر خوانندگی، سه تار نیز می نوازد. فراگیری سه تار را نزد استاد جلال ذوالفنون آموخته است.

نوایی هوشنگ [Hušang Navāwi]: نوازنده و استاد تعلیم ویلن و تار در تهران، در سالهای پیش و بعد از ۱۳۲۳ خورشیدی. هوشنگ نوایی از شاگردان موسی خان معروفی بود. او سالها در اداره کل قند و شکر خدمت می کرد و هنرمندانی چون علی تجویدی و احمد قراب، همکاران اداری او بودند. زنده یاد هوشنگ نوایی در سن ۵۰ سالگی به سال ۱۳۵۲ چشم از جهان فرو بست.

نوبت [Nowbat]: در موسیقی نوبت چند معنی دارد:

- ۱- سازی است کوبه‌ای که به آن نقاره یا طبل نیز گویند.
- ۲- به مجموعه سازهایی که به آلات نقاره‌ای معروف هستند، اطلاق میشود.
- ۳- به یک قطعه موسیقی کامل که از: قول، غزل، ترانه و فرو داشت، ترکیب شده باشد نیز گفته می شود.

نوبهار [Nowbhār]: بیست و پنجمین مقام از مقام های هشتاد و چهارگانه موسیقی قدیم ایران است.

نوبهاری [Nowbhāri]: یکی از الحان موسیقی قدیم ایران است و هم چنین لحن بیست و هفتم از سی لحن بارید.

آ,ا Adam (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جم (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
 ز,ز Zāl (Zāl) C,c U,u جوب (Cub) V,v O,o وحدان (Voddan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نوجوکی، صادق [Sádeq Nojuki]: آهنگساز و خواننده صاحب نام که با اکثر خوانندگان مشهور همکاری مستمر داشته و دارد. او همکاری نزدیکی با زنده یاد هایده داشت. صادق نوجوکی، در حال حاضر ساکن لس آنجلس می باشد.

نوحه [Nohe]: سرودی است سخت غم انگیز و درد آور که در عزاداری ها خوانده می شود.

نورانی، احمد [Ahmad Norāni]: سید احمد نورانی از دیپلمه های دوره دوم مدرسه موزیک دارالفنون است. در این دوره سه تن فارغ التحصیل شدند: محمود ایروانی، محمد انصاری و سید احمد نورانی. سرهنگ احمد نورانی، سالها ریاست شعبه موزیک را در رکن سوم ستاد ارتش برعهده داشت.

نورده، سعادت اله [Swādat-ollāh Nurdeh]: نوازنده چیره دست ویلن و از شاگردان استاد ابوالحسن صبا.

نورس دماوندی [Nouras Damāvandi]: محمد حسین نورس دماوندی از خوش نویسان و شاعران سده یازدهم و اوایل سده دوازدهم است. در جوانی از زادگاهش دماوند به اصفهان رفت و جزو شاگردان میرزا صائب تبریزی شد. نسخه دیوان او به شماره Or 3644 در کتابخانه موزه بریتانیا نگهداری می شود.

نور، کافه [Kāfe Nur]: واقع در میدان دروازه قزوین که مکانی برای عرضه موسیقی کوچه و بازاری بود. این کافه بعدها تبدیل به تاتر ایران شد.

نوروز [Nowrus]: از الحان قدیم در موسیقی ایران و از جمله شش آواز مورد بحث کتب قدیمی موسیقی ایران.

نوروز بزرگ [Nowruze Bozorg]: از الحان کهن موسیقی ایران که بنام های: نوروز سلطانی، و نوروز خاصه هم گفته می شود.

نوروز بیاتی [Nowruze Bayāti]: از الحان موسیقی قدیم و از جمله بیست و چهار شعبه موسیقی

آ,ā A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyām)
 Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdān) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

مورد بحث در کتب قدیم است.

نوروز خارا [Nowruze Xàrà]: گوشه‌ای است در دستگاه‌های: همایون، راست پنجگاه و شعبه‌ای از بیست و چهار شعبه موسیقی قدیم ایران است.

نوروز خُردک [Nowruze Xordak]: از الحان موسیقی قدیم ایران است.

نوروز خوانی [Nowruz-xāni]: مراسمی که در مازندران، گرگان و دماوند ریشه تاریخی دارد. در حال حاضر در اکثر روستاهای، مازندران، گرگان و فیروزکوه و دماوند، پیش از نوروز، دسته‌ای از جوانان، در روستاها راه افتاده و سرودهای نوروزی می‌خوانند و صاحبان خانه‌ها به آنها هدایائی می‌دهند. این مراسم ریشه بسیار تاریخی مربوط به پیش از حمله اعراب به ایران در زمان ساسانیان دارد.

نوروز ساند [Nowruz-Sáund]: تشکیلات کوچک در تولید و تکثیر و پخش نوار و CD که در نیوجرسی آمریکا قرار دارد.

نوروز صبا [Nowruze Sabà]: گوشه‌ای است در دستگاه‌های: راست پنجگاه و همایون و از جمله بیست و چهار شعبه موسیقی قدیم ایران.

نوروز عجم [Nowruze Ajam]: گوشه‌ای است در دستگاه راست پنجگاه.

نوروز عرب [Nowruze Arab]: گوشه‌ای است در دستگاه‌های: راست پنجگاه و همایون و شعبه‌ای از بیست و چهار شعبه موسیقی قدیم ایران است.

نوروز کیقبادی [Nowruz Keyqobádi]: از الحان موسیقی قدیم ایران است.

نوروزی، اکبر [Akbar Nowruzi]: زنده یاد اکبر خان نوروزی نوازنده چیره دست تار است که همکاری نزدیکی با استاد ابوالحسن صبا، مرتضی محجوبی، رضا محجوبی، حسین یاحقی و ارسلان درگاهی داشت.

آ, a آدم (Adam) S, s K, k S, s سرکش (Sarkes) J, j W, w جمع (Jamw) Q, q غرق (Qarq) X, x Y, y خیام (Xayyam)

Z, z زاله (Zale) C, c U, u جوب (Cub) V, v O, o وحدان (Vojdán) I, i ایران (Irán) و ات‌های (الضای) نوین برای درست خواندن

نوروزی، رضا قلی [Rezā-qoli Nowruzi]: رضا قلی خان نوروزی معروف به عین الدوله تصنیف خوان معروف قدیمی و همدوره با سید حسین طاهرزاده و جناب دماوندی است. او در نظمیۀ کار می کرد از شاگردان مشهور او میتوان به پروانه اشاره داشت.

نوری، اسداله [Asad-ollāh Nuri]: اسداله نوری در سال ۱۳۳۰ خورشیدی در روستای بالارود پُشتِ لاهیجان بدنیا آمد. او از ۱۲ سالگی نی نوازی را نزد پدرش یداله، آغاز کرد. او در حال حاضر در روستای ملامحله به کار کشاورزی مشغول است.

نوری اصفهانی [Nuri Esfehāni]: قاضی نورالدین محمد اصفهانی، متخلص به نوری، از شاعران سده دهم هجری است. از دیوان او نسخه ای به شماره Add 10585 در کتابخانه موزه بریتانیا موجود است.

نوریان، صمد [Samad Nuriyān]: صمد نوریان در سال ۱۳۲۱ خورشیدی در آذربایجان بدنیا آمد. در کودکی به تهران آمد و خواندن را آغاز نمود. در کلاس پنجم دبستان از طرف مدرسه به برنامه کودک و برنامه صبح جمعه زنده یاد صبحی معرفی شد و از آن زمان کار هنری خود را با رادیو آغاز کرد. او نت و سلفژ خوانی را از خانم ائولین باغچه بان آموخت. نوریان در سال ۱۳۴۸ بعلت محدودیت شغلی که در ارتش داشت خوانندگی را رها و تنها به ساختن آهنگ و ترانه سرایی اشتغال ورزید. سلام بر عشق با صدای ایرج مهدیان از کارهای اوست، و هم چنین در زمینه ساخت و سرودن آهنگ و شعر ترکی میتوان به آلبوم گلدی بابا با صدای جمشید نجفی اشاره داشت.

نوریانی، مصطفی [Mostafā Nuriyāni]: نوازنده چیره دست ویلن که همکاری نزدیکی با خواننده قدیمی نیر اعظم رومی داشت. ویلن این هنرمند در روی صفحات سری اوّل کمپانی هیز مستر ویس در سال ۱۳۱۲ خورشیدی ضبط و وجود دارد. ساخت موزیک متن فیلم قدیمی؛ شیرین و فرهاد ساخته عبدالحسین سپنتا در سال ۱۳۱۵ خورشیدی از کارهای این هنرمند است.

نوری، محمد [Mohammad Nuri]: خواننده مشهور قدیمی، محمد هدایت نوری در سال ۱۳۰۸ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. او فارغ التحصیل رشته زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه تهران و رشته نمایش از دانشکده علوم اجتماعی است. او آواز را نزد استاد مهرتاش و خانم فاخره صبا و خانم ائولین باغچه بان و مبانی موسیقی را نزد استاد های هنرستان عالی موسیقی فرا گرفت. صدای محمد نوری طی پنجاه سال گذشته، در میان سه نسل اعتبار ویژه ای دارد.

نوری در سال ۱۳۴۸ به علامت اعتراض از آشفتگی هنری از رادیو کناره گیری کرد. او نویسنده و مترجم نیز می باشد.

ترجمه کتاب «درخت شیطان، نوشته یرزی کازنیسکی از نمونه کارهای اوست. از نوارهای پخش شده او در سالهای اخیر می توان به: در شب سرد زمستانی، آوازهای سرزمین خورشید، دلاویزترین، در ماه باران، جاودانه با عشق، جلوه های ماندگار و شکوفه خاطرات اشاره داشت. محمد نوری خواننده ترانه جاودانه، جان مریم می باشد که شعر این ترانه نیز از سروده های خود اوست. آهنگ این ترانه را کامبیز مزدهی ساخته است.

نورین، محمد باقر [Mohammad Bāqer Nurin]: محمد باقر نورین در سال ۱۲۹۳ خورشیدی در خیابان مخبرالدوله کوچه آقا سید هاشم بدنیا آمد. در کودکی به مدرسه موزیک ارتش رفت استاد او در آن مدرسه، ابراهیم خان آژنگ بود. او وقتی در کلاس ششم دبستان درس می خواند، با ارکستر قمرالملوک وزیری همکاری داشت. او در میان پرده های نمایشی، قطعاتی با ویلن برای تماشایان می نواخت. نورین از سال ۱۳۲۱ همکاری خود را با رادیو آغاز کرد و در ارکستر مرتضی محجوبی شرکت نمود.

نوری، یداله [Yadollāh Nuri]: از نوازان معروف دیلمان که در روستای بالارود پشت، لاهیجان زندگی می کرد.

نوزاد [Nowzād]: نوازنده چیره دست ویلن و از همکاران نزدیک یحیی خان زرپنجه در سالهای پیش و بعد از ۱۳۱۰ خورشیدی است.

نوش [Nuš]: نام یکی از الحان دوره ساسانیان است.

نوش آفرین [Nuš-āfarin]: نوشین با نام هنری نوش آفرین، خواننده قدیمی و سرشناس ایران است که از ۱۵ سالگی فعالیت هنری اش را در سینما آغاز کرد و در ۱۷ سالگی وارد عالم موسیقی شد. کسی که نوش آفرین را به دنیای موسیقی کشاند آهنگساز مشهور فریدون خشنود بود و زنده یاد هنرمند بزرگ ایران فریدون فرخزاد او را از طریق برنامه تلویزیونی اش به مردم ایران معرفی کرد. اولین آهنگ نوش آفرین؛ قبله بود که آنرا فریدون خشنود ساخته بود. همزمان با نوش آفرین هنرمندان دیگری نیز وارد میدان موسیقی پاپ آن روز شدند که عبارت بودند از: لیلا فروهر، بتی، اکی بنائی و شهره.

نوش آفرین در سالهای قبل از ۱۳۵۷ در چهارده فیلم سینمایی نیز شرکت داشته از آن جمله: دشمن ساخته

A,a A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkēš) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyām)

Z,z واته های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i و حدان (Vojdān) O,o V,v و جوب (Cub) U,u C,c زاله (Zāle) Z,z

خسرو پرویزی در سال ۱۳۵۲ که اولین فیلم نوش آفرین همراه با ناصر ملک مطیعی بود. از دیگر فیلم هائی که نوش آفرین در آن به ایفای نقش پرداخته؛ قصه ماهان، روسیاه، پری خوشگله، الکی خوش، آب توبه و فرار از حجله می باشد. آخرین فیلمی که نوش آفرین بازی کرد؛ برهوت نام داشت که به نمایش در نیامد. در این فیلم او در کنار همسر سابقش سعید راد بازی می کرد. جدیدترین آلبوم این خواننده؛ هفت دریا نام دارد. نوش آفرین در حال حاضر در لس آنجلس زندگی می کند.

نوشین [Nušin]: لطفاً به نوش آفرین نگاه کنید.

نوشین [Nušin]: خواننده ساکن لس آنجلس که از او آلبوم «کوه به کوه نمیرسد» با ۶ ترانه در آن در دسترس است.

نوشین باده [Nušin Bāde]: لحن بیست و هشتم از سی لحن باربد و نام نوائی در موسیقی قدیم ایران است.

نوشین دخت [Nušin Doxt]: خواننده ترانه های عرفانی و سماع و زوج هنری سهراب اندیشه، که در لس آنجلس فعالیت دارد.

نوع [Now]: فارابی از واژه نوع به جهت بیان؛ تتراکورد استفاده کرده است.

نوع دوست، علی [Ali Now-dust]: نوازنده ویلن و بازیگر قدیمی در سال ۱۳۱۹ خورشیدی در قم بدنیا آمد. در هشت سالگی بعلت متارکه پدر و مادرش از یکدیگر او همراه با مادرش به تهران آمد و به مبل سازی و منبت کاری روی آورد. او به مدت ده سال در کارنجاری بود و در این زمان فلوت زدن را پیش خود آموخت. علی نوع دوست در سال ۱۳۴۰ به کلاس سازمان هنری آپادانا رفت. در این کلاس، استاد او، مسعود حسن خانی بود. هشت سال بعد، (۱۳۴۸) علی نوع دوست بعنوان مدرس ویلن در کلاس موسیقی ماندانا تدریس می کرد. او سالها از همکاران نزدیک ایرج مهدیان خواننده خوش صدا بود. علی نوع دوست، نزدیک به هفتاد آهنگ ساخته است.

نوعی خوبشانی [Nowi Xabusāni] محمد رضا خوبشانی مشهدی از شاعران بنام سده دهم و اوایل سده یازده است که مانند بیشتر استادان معاصر خود در هندوستان بسر می برد. او مداح جلال الدین Xayyam (خيام) X,x Y,y غرق (Qarq) Q,q جمع (Jamw) W,w J,j سرکش (Sarkes) S,s K,k S,s آدم (Adam) A,a A,a خاتم (Zale) Z,z واث (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) I,i وچدان (Vojdan) V,v O,o چوب (Cub) C,c U,u زاله (Zale) Z,z

اکبر شاه و پسرش شاهزاده دانیال بود. زادگاهش خبوشان (قوچان) بود. او در سال ۱۰۱۹ هجری در برهان پور هند چشم از جهان فرو بست. دیوان او بالغ بر چهار هزار بیت به شماره Supp 1089 در کتابخانه ملی پاریس نگهداری می شود.

نوموله [Nomole]: تبدیل نتی را به نُه قسمت مساوی گویند. نوموله ارزش نُه نت برابر هشت نت است که با ذکر عدد ۹ در زیر محدوده خط منحنی قرار می گیرد و سرعت اجرائی بیشتری در پی خواهد داشت.

نوین، شاهرخ [Šáhrox Novin]: آهنگساز و رهبر گروه موسیقی حباب در آمریکا.

نویدی اصفهانی [Navidi Esfaháni]: محمد قاسم نویدی اصفهانی از شاعران نیمه اول سده یازدهم هجری است. دیوان این شاعر به شماره Supp 1629 حاوی ۶۵۰۰ بیت در کتابخانه ملی پاریس نگهداری می شود.

نهایوندی [Nahāvandi]: لحنی است از جمله بیست و چهار شعبه موسیقی قدیم ایران که به آن نیریز هم گفته می شود.

نُه چهارم [Noh-chárom]: $(\frac{9}{4})$ از تقسیمات میزان در موسیقی است. این کسر معرف میزان ترکیبی سه ضربی است، یعنی نه سیاه در هر میزان بدین صورت که اگر واحد کشش «گرد» فرض شود.

نُه شانزدهم [Noh-Šānzdahom]: $(\frac{9}{16})$ از تقسیمات میزان است. این کسر معرف میزان ترکیبی سه ضربی است، یعنی نُه دولا چنگ در هر میزان.

نهفت [Nahoft]: گوشه‌ای است در دستگاه نوا و از جمله بیست و چهار شعبه موسیقی قدیم ایران.

Á,a A,a آدم (Ádam) S,s K,k Š,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
 Z,z زانه (Zale) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نه هشتم [Noh-hastom]: ($\frac{9}{8}$) از تقسیمات میزان است. این کسر ترکیبی است سه ضربی، یعنی نه چنگ در هر میزان.

نهب [Nahib]: گوشه‌ای است در دستگاه های: ماهور، راست پنجگاه و آواز افشاری.

نهب

نی [Ney]: به استوانه‌ای چوبی یا فلزی گفته می‌شود که دو سر آن باز است و از راس آن در آن می‌دمند. این استوانه اگر هفت بند داشته باشد به آن نی هفت بند گویند. اگر همراه انبان باشد به آن نی انبان گویند و اگر یک زبانه داشته باشد به آن نی لبک و اگر دو زبانه داشته باشد سورنای گفته می‌شود. اگر سوراخ دمیدن در پهلوی استوانه باشد به آن هم نی و هم فلوت گویند.

نیاز کرمانی، سعید [Sawid Nyáze-kermāni]: سعید نیاز کرمانی شاعر و ترانه سرای معاصر در سال ۱۳۱۸ خورشیدی در کرمان بدنیا آمد. او تحصیلات عالی خود را در تهران گذراند و سالها سردبیری چند مجله را به عهده داشت. از سال ۱۳۴۴ همکاری او با رادیو در زمینه نویسندگی و ترانه سرایی آغاز شد. اولین کتاب او «برگزیده شاهنامه» نام داشت، و کتاب شعر او بنام «در کوچه های خلوت شب» در سال ۱۳۵۳ چاپ و پخش گردید. کار اصلی نیاز کرمانی تحقیق پیرامون حافظ است و او تاکنون ۱۵ جلد کتاب راجع به حافظ شناسی منتشر ساخته است. از ترانه های نیاز کرمانی میتوان به: پرند زین پر، قصه شیرین، فراموشم نکن و دیدم در آن آئینه چشم کبود اشاره داشت.

نیاکان، شاپور [Šāpur Niyākān]: زنده یاد شاپور نیاکان، ترانه سرا، نوازنده و آهنگساز معروف قدیمی که برای خوانندگان مشهوری چون: منوچهر همایون پور، قاسم جبللی، منوچهر شفیعی، بهرام سیر (Xayyam) خیام X,x Y,y غرق (Qarq) Q,q جمع (Jamw) J,j W,w سرکش (Sarkes) S,s K,k Š,š آدم (Ādam) Ā,a A,a وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i وحدان (Vojdān) V,v O,o چوب (Cub) C,c U,u زاله (Zāle) Z,z

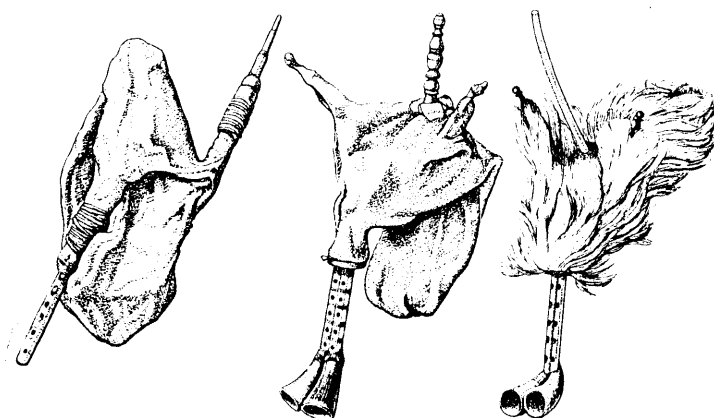
و روح بخش ترانه و آهنگ ساخته و با دلکش هم نوایی می‌کرد. شاپور نیاکان، شهرت خود را از طریق رادیو ژاندارمری که در سالهای ۱۳۲۵ تا ۱۳۳۰ خورشیدی برنامه پخش می‌کرد، کسب نمود.

شاپور نیاکان، در سال ۱۳۰۵ خورشیدی در نطنز کاشان بدنیا آمد. پدرش از شاگردان درویش خان بود و تار را شیرین می‌نواخت. او از ۱۶ سالگی نواختن ویلن را آغاز نمود. او در سال ۱۳۲۳ به تهران آمد و یکسال بعد با ولف پیانیست آلمانی آشنا شد و نت خوانی را از او آموخت. او در رادیو ارکستر شماره ۵ را تشکیل می‌دهد. اولین آهنگی که او ساخت، طوفان عشق نام داشت که در فیلمی بهمین نام خوانده شد. او متجاوز از ۳۰۰ آهنگ ساخته است.

شاپور نیاکان لیسانس زبان فرانسه بود و بخاطر اختلاف با مسئولین رادیو در نظام جمهوری اسلامی نوازندگی را کنار گذاشت و تمام صفحات و نت های خود را به آتش کشید. سالهای واپسین عمر این هنرمند در جمهوری اسلامی در زندان گذشت. او را در شورآباد قم نگاه داشتند. زنده یاد شاپور نیاکان در سال ۱۳۷۳ در انزوا و ناکامی در سن ۶۸ سالگی چشم از جهان فرو بست.

نی النقره، کتاب [Ketābe Ni-al-naqare]: کتابی است که ابونصر محمد فارابی در سده سوم هجری راجع به موسیقی نوشته است.

نی انبان [Ney-anbān]: نوعی ساز دمیدنی است که از دوتی متصل بهم و مخزن (انبان) هوایی که از جنس چرم است، تشکیل یافته است و نوازنده نفس را از طریق انبان به داخل نی میراند.

نیاوران، فرهنگسرا [Farhangsarāye Niyāvarān]: مکانی جهت عرضه هنر موسیقی و نمایشگاه آثار هنرمندان، خطاطان و نقاشان که در نیاوران شمیران قرار دارد.

آ,ا A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
 Z,z زاله (Zāle) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Voklan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نیاورانی، حبیب [Habib Niyavarāni]: خواننده موسیقی اصیل ایرانی که در جمال آباد شمیران بدنیا آمد، خواندن را در نوجوانی آغاز و سپس به رادیو تلویزیون ملی ایران رفت. حبیب نیاورانی در حال حاضر در جماران شمیران زندگی می کند.

نی برسر بهار [Ney bar sare bhār]: از الحان موسیقی قدیم ایران است.

نی داود [Ney-dāvud]: گوشه ای است در دستگاه همایون.

نی داود، بالاخان [Bālāxān Ney-dāvud]: نوازنده چیره دست ضرب و پدر استاد مرتضی نی داود است که همواره با ساز فرزندش ضرب می گرفت. او شاگرد آقاخان دوم بود.

نی داود، پرویز [Parviz Ney-dāvud]: پرویز نی داود، یکی از اعضای خانواده هنرمند نی داود است که در سال ۱۳۲۲ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. او دارای فوق لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی از دانشگاه تهران و دانشگاه سوربن فرانسه است. فعالیت هنری او، در ابتداء با گروه «ادب امروز» که از رادیو ایران پخش میشد، آغاز گردید و سپس در برنامه دوم رادیو «آدینه آدینه» و چشم انداز ادامه پیدا کرد. پرویز نی داود، شاعر، نویسنده و مترجمی است که با موسیقی آشنائی دارد. او موسیقی را نزد عباس زندی آموخت. ساز او سنتور است.

نی داود، مرتضی [Morteza Ney-dāvud]: استاد مرتضی نی داود در سال ۱۲۸۰ خورشیدی متولد شد. نامبرده از شاگردان برجسته میرزا حسین قلی و درویش است و تار را بسیار زیبا می نواختند. ایشان کلیه ردیف های موسیقی سنتی را بدون هیچ چشم داشتی و دستمزدی برای سازمان رادیو تلویزیون ضمن تار نوازی روی نوار ضبط کرد.

پدر استاد نی داود، بالاخان، نوازنده تنبک بود، مرتضی نی داود از ۵ سالگی نواختن تار را آغاز کرد. او سه بار موفق به دریافت مدال، مس، نقره و طلا از درویش خان شد. استاد نی داود جوان، پس از چندی در خانه خود کلاس تار دایر نمود. او کاشف استعداد هنرمندان آن زمان بود.

A,a A,a آدم (Adam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i وودان (Voddan) O,o V,v C,c U,u جوب (Cub) Z,z زاله (Zale)

قمرالملوک وزیری، غلامحسین بنان، ملوک ضرابی و چند تن دیگر از کسانی هستند که بخشی یا تمامی رُشد و ترقی آنان مدیون حمایت های استاد نی داود است.

صفحاتی از نی داود که در سال ۱۳۰۷ خورشیدی ضبط شده از یادگارهای ماندگار این عالم موسیقی است. نی داود، پس از تعطیل کلاس خود در خیابان ناصر خسرو، با اجازه وزارت فرهنگ در کوچه بختیاری ها در خیابان علاءالدوله (فردوسی) مدرسه ای دایر کرد بنام مدرسه درویش و در آن مدرسه، تار، سه تار، ویلن و آواز تدریس می کرد. از معروفترین شاگردان این مدرسه میتوان به: قمرالملوک وزیری، ملوک ضرابی (آواز)، حسن غذاری (تار) (موسیقیدان بنام آذربایجانی)، ارسلان درگاهی (سه تار) و حسین سنجر (تار) اشاره داشت. مرتضی نی داود با آغاز کار رادیو با این سازمان همکاری نمود. از مهمترین خدمات نی داود، ضبط ردیف های موسیقی ایران در نوار است که او ۲۹۷ نوار را ضبط نمود.

استاد مرتضی نی داود. در بهار ۱۳۶۹ در شهر سانفرانسیسکو، شمال کالیفرنیا، چشم از جهان فرو بست.

نی داود، موسی [Musá Ney-dāvud]: نوازنده چیره دست ویلن و برادر هنرمند گرانقدر مرتضی نی داود است که همکاری نزدیکی با قمرالملوک وزیری داشت. از نوازندگی او صفحاتی که توسط کمپانی پولیفون ضبط شده است وجود دارد.

نیر سینا، هدایت اله [Hedāyat-ollāh Nayer-sinā]: شاعر و ادیب معروف دکتر هدایت اله نیر سینا در سال ۱۲۹۱ خورشیدی در قصبه نراق بدینا آمد. در سالهای آغاز کار رادیو ایران، او مسئول ترانه های رادیو بود و هم چنین برنامه هایی چون مرزهای دانش را می نوشت. او سراینده ترانه های بسیاری است که با صدای قمرالملوک وزیری، بدیع زاده، روح انگیز، ملوک ضرابی، روح بخش، دلکش، مرضیه، شمس، پروانه، الهه، زهره، پوران، یاسمین، بنان، ویگن، عقیلی و منوچهر پخش شده است. هدایت اله نیر سینا، تحصیلات ابتدائی و متوسطه خود را در مدارس تهران ادامه داد و پس از تکمیل دوره ادبیات فارسی در دانشسرای عالی تهران به دریافت دانشنامه دکتری ادبیات فارسی از دانشکده ادبیات دانشگاه تهران نایل آمد. او سالها آموزگار بود، و پس از چندی به دبیری و آنگاه به مقام استادی رسید. استاد نیر سینا در ۲۷ سالگی با بانو مهری فروغی ازدواج کرد. او بنیانگذار انجمن فرهنگی بیدار بود. سروده های او در کتابی به نام: برگ هایی در دست باد وجود دارد. او سرگذشت ترانه و موسیقی ایران را نگاشته که بصورت سلسله مقالات در مجله رادیو ایران به چاپ رسیده است. زنده یاد نیر سینا در سال ۱۳۷۷ چشم از جهان فرو بست.

نیریز [Neyriz]: گوشه ای است در دستگاه های: همایون، ماهور و راست پنجگاه و از جمله شعبه ای از

بیست و چهار شعبه موسیقی قدیم ایران است.

نیریز

نیریز صغیر [Neyrize Saqir]: گوشه‌ای است در دستگاه نوا.

نیریز صغیر

نیریز کبیر [Neyrize Kabir]: نام گوشه‌ای است در دستگاه نوا.

نی زن، حسین [Hoseyn Neyzan]: از شاگردان ممتاز نایب اسداله در دوران قاجازیه است. او پیش از مهدی نوائی از شهرت بسیاری در اصفهان برخوردار بود.

نیستانی، یداله [Yad-ollāh Neyestāni]: یداله نیستانی از نی نوازان مشهور و قدیمی است که نامش در کنار مهدی نوائی و حسن کسائی برده می شود.

نیستی، غلامرضا [Qolām-rezā Nisti]: از نوازندگان تار و اعضاء جمعیت اخوان الصفاء است که در سال ۱۲۷۴ خورشیدی بدنیا آمد و در سال ۱۳۱۶ چشم از جهان فرو بست.

نیشابورک [Nišāburk]: گوشه‌ای است در دستگاه ماهور و نوا و لقطی قدیمی در موسیقی ایران که به آن نشابورک هم گویند.

تصویر در صفحه بعد

Ā,a A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
Z,z زاله (Zale) C,c U,u جوب (Cub) V,v O,o وحدان (Voklan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

نیشابوری، حاج تاج [Hājtaǝ Nīšāburi]: واعظ معروف دوره قاجاریه که از صدا و آوازی رسا برخوردار بوده است.

نیشه [Nīše]: به نی کوچک و سوت سوتک اطلاق می شود.

نیک بخت، ناهید [Nāhid Nikbaxt]: خواننده قدیمی و همدوره با قمرالملوک وزیری و سیرانوش که از او صفحه تصنیف بیات ترک، به دل جز غم آن قمر ندارم با آهنگ، شکراله قهرمانی و تار یحیی زرنجه وجود دارد.

نیک پور، پویا [Puyā Nikpur]: نوازنده زبردست پیانو و ارگ در کانادا.

نیکپور، قاسم [Qāsem Nik-pur]: از نوازندگان ارکستر انجمن موسیقی ملی که از سال ۱۳۲۳ خورشیدی فعالیت خود را با این ارکستر به سرپرستی استاد علی نقی وزیری آغاز نمود، می باشد. ساز تخصصی قاسم نیک پور پیانو بود.

نیک رویان، غلام حسین [Qolām-Hoseyn Nikruyān]: غلام حسین نیک رویان در سال ۱۲۹۹ خورشیدی در تهران خیابان ری بدنیا آمد. تحصیلات ابتدائی را در دبستان سنائی به پایان رسانید. او از ۹ سالگی به موسیقی روی آورد. او ویلن را نزد مهدی سپهری آموخت و سپس به کلاس استاد حسین یاحقی واقع در خیابان اسلامبول رفت. غلام حسین نیک رویان از فارغ التحصیلان هنرستان موسیقی آزاد در زمان محمد علی امیر جاهد است. او از سال ۱۳۳۷ همکاری خود را با تلویزیون ثابت آغاز کرد.

نیک فر، رضا خان [Rezā-xān Nik-Far]: نوازنده کمانچه و از اعضای فعال ارکستری بود که پدر رضا و مرتضی محجوبی تشکیل داده بود. او از تهران به شیراز رفت و وارد دستگاه امیر ارفع قوامی و

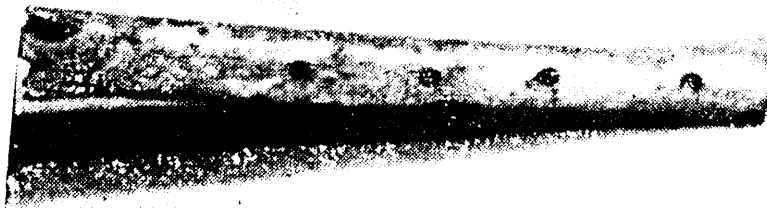
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i (Vojdan) و حدان O,o V,v (Cub) چوب C,c U,u (Zale) زاله Z,z
آدم (Adam) A,a A,a جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
سرکش (Sarkes) J,j W,w (Sarkes) S,s K,k S,s

انتقام‌الملک شد. او در سال ۱۳۳۱ خورشیدی در شیراز چشم از جهان فرو بست.

نیک نواز، یحیی [Yahyá Niknaváz]: آهنگساز و نوازنده مشهور قدیمی و همدوره با عباس شاپوری، مرتضی و مصطفی گرگین زاده، ناصر زراآبادی، رضا صمصامی و علی محمد نامداری. یحیی نیک نواز در سال ۱۳۱۳ خورشیدی به مدرسه موزیک ارتش رفت و در سال ۱۳۱۹ فارغ التحصیل شد. یحیی نیک نواز، یکی از بانیان برنامه موسیقی کارگران به مدت نیم ساعت، در ساعت یک بعد از ظهر بود.

نیکو روان، رضا [Rezā Niku-raván]: آهنگساز و ترانه سرای مشهور گیلان که با ترانه های «گولمار» و «آمده فصل بهار» با صدای ناصر مسعودی، باعث اشتها و شهرت این خواننده شد.

نی لبک [Ney-Labak]: سازی است بادی چوبی و یک زبانه. نی لبک شش سوراخ در رو و یک سوراخ در زیر دارد.

نیلوفر [Nilufar]: خواننده سالهای پیش و بعد از ۱۳۴۵ خورشیدی. که بیشتر در فیلم های فارسی می خواند.

شوخی نکن دلخور می شم با شرکت فروزان و علی تابش از نمونه کارهای این خواننده کوچه و بازار بود.

نیلی [Nili]: خواننده گروه Music 4u که به چند زبان آواز می خواند. او آموختن موسیقی را از ۵ سالگی آغاز کرده و در کنار خوانندگی به نواختن گیتار و کی بورد می پردازد.

نیما [Nimā]: خواننده ساکن لس آنجلس با آلبوم: بوسه پنهون، که خوانندگی را از سال ۱۳۶۶ خورشیدی در تهران آغاز کرد. او در سال ۱۹۹۱ میلادی از ایران خارج شد، مدتی در دبی می خواند، سپس به آلمان رفت و تا سال ۱۹۹۷ در آنجا به فعالیت هنری پرداخت. نیما در سال ۱۹۹۸ به لس آنجلس آمد.

نیما یوشیج [Nimā Yusij]: علی اسفندیاری در سال ۱۲۷۶ خورشیدی از ابراهیم نوری و مادری بنام طوبی در ناحیه‌ای بنام یوش بدنیا آمد. در دهی که او متولد شد خواندن و نوشتن را نزد ملای ده فرا گرفت. او بعدها به تهران آمد و به مدرسه سن لویی رفت. مشوق شعرگفتن او در آن مدرسه، نظام وفا بود. در سال ۱۳۱۷ به بعد جزو هیئت تحریریه مجله موسیقی درآمد و به حمایت از دوستانش، اشعارش مرتب در آن نشریه چاپ میشد. نیما یوشیج، شاعر گرانقدر ایران، در آن سالها مخالف بسیاری داشت. ادبای آن زمان می گفتند: انحطاطی در ادبیات آبرومند قدیم رُخ داده است!

نیما، پدر شعر نوی ایران در ۱۸ دی ماه ۱۳۳۸ چشم از جهان فرو بست. نیما در ادبیات معاصر ایران پدیده‌ای بود استثنائی که بنا به گفته خود او چوب در لانه مورچگان کرد و جماعت بی آزاری را که راحت و آسوده و بی مدعی در گوشه امن خود آرمیده و ستاره می شمردند را سراسیمه کرد. بزرگترین خصوصیت نیما «عصیان» بود.

نیمتاج اصفهانی [Nimtāje Esfehāni]: شیخ حسین (نیم تاج اصفهانی) از خوانندگان مکتب تهران (طبق تقسیم بندی مکاتب آوازی) است. در این مکتب روضه خوانها و خوانندگانی چون: میرغرا، طاهرزاده، ادیب خوانساری، امیر قاسمی و حسن قصاب قرار دارند.

نیم تاج نیشابوری [Nimtāje Nisāburi]: از خوانندگان منبری نیشابور بود که بخاطر نام استادش؛ تاج نیشابوری به او لقب نیم تاج دادند.

نیم پرده [Nim Parde]: از فواصل موسیقی، معادل ۱/۲ پرده. نیم پرده، کوچکترین فاصله نظری در موسیقی غرب میباشد.

نیم پرده دیاتونیک و کروماتیک [Nim Parde Diātonik va Koromātik]: دوت که هم اسم نبوده و نیم پرده فاصله داشته باشند، نیم پرده دیاتونیک و دوت که هم اسم باشند و نیم پرده فاصله داشته باشند، نیم پرده کروماتیک گویند.

نیم حصار [Nim Hesār]: یکی از نغمه های هجده گانه گام در موسیقی قدیم ایران.

نیمروز [Nim ruz]: نام لحن بیست و نهم از سی لحن بارید است.

نینا [Ninā]: (مینانایی) بازیگر و خواننده فعال در لس آنجلس که همکاری نزدیکی با هنرمند گرانقدر پرویز کاردان دارد.

نینوا [Ninavā]: شرکت تولید، تکثیر و پخش نوار و CD موسیقی ایرانی در تهران.

نی هفت بند [Neye Haft-band]: سازی است بادی و چوبی - سنتی . معمولاً استوانه این ساز را از نی میسازند که هفت بند دارد. تفاوت این نی با نی ساده تنها در نوع چوب آنست.